

Tuusniemen Joulu 2007

Sisällysluettelo

Lukijalle.....	2
<i>Valto Holopainen</i>	
Oikeihen immeisten joulu.....	3
<i>Reijo Leino</i>	
Tuusniemen kunnan tervehdys.....	4
<i>Juhani Mustonen</i>	
Kuun huolia – satu lapsille ja lapsenmielisille.....	5
<i>Raija Pohjolainen</i>	
Yrjö Albin Pitkänen.....	6
<i>Aino Korhonen</i>	
Rukous auringolle.....	8
<i>Rauha Kekäläinen</i>	
Mennyt vuoteni Vuoden Tuusniemeläisenä.....	9
<i>Taija Huhtinen</i>	
Metsä- ja pankkitiellä.....	10
<i>Olavi Hakkarainen</i>	
Aurinko on piilosilla.....	11
<i>Rauha Kekäläinen</i>	
Sotaveteraanin painajaisuni.....	12
<i>Onni Ryyänen</i>	
Tuusniemen palvelukeskus tänään ja tulevaisuudessa.....	14
<i>Lea Mustonen</i>	
Tuusniemen pappilan piiasta luetaan nyt Kiinassa.....	16
<i>Raija Pohjolainen</i>	
Tuusniemen Osuuspankki uudelle vuosisadalle.....	17
<i>Esa Simanainen</i>	
Myrskyssä Juojärvellä.....	18
<i>Tuulikki Metsola</i>	
Lasten onnellisten maa.....	19
<i>Elina Junkkari</i>	
Lapsuusjoulu.....	20
<i>Marjatta Holopainen</i>	
Koulutie Korpelan kouluun.....	21
<i>Olavi Nissinen</i>	
Tuusniemen maatalousnäyttely.....	22
Kaasilansalmelaiset.....	24
<i>Olavi Nissinen</i>	
Äänisellä 1944.....	25
<i>Antti Pitkänen</i>	
Lasten mielinen joulu.....	26
<i>Runo sormi P.L.</i>	
Pellon ja kiven raivaus Tuusniemellä.....	27
Tuusniemeläisiä savusaunoja.....	28
Naisten mielestä hyvä juoni epäonnistui.....	30
<i>Juhani Mustonen</i>	
Yliopistolla.....	31
<i>Tapio Räsänen</i>	
Joulusauna Paimenensaarella.....	32
<i>Raimo Vihonen</i>	
Asbestilouhos.....	33
<i>Hannu Holopainen</i>	
In Memoriam.....	34
<i>Anna-Liisa</i>	
Seppä Olli on poissa.....	35
<i>Eija Huovinen</i>	
Yhteistoiminnan viriäminen.....	36
<i>Ari Ollikainen</i>	
Pajumäen Hirvimiehet 30 vuotta.....	37
<i>Anna-Liisa Happonen</i>	
Enonsalon Erä 40 vee.....	38
<i>Mikko ja Ville</i>	
Tuusniemen satama.....	39
Tuusniemen kylähistoriaa.....	40
Muistoja & Runo vuodelta 1919.....	41
Seurakuntaelämää Tuusniemellä.....	42
Syksyn ja kevään hovit.....	43
Koululaisten kertomisista.....	44
”Leijonaperheet”.....	46
Joulutervehdys.....	47
Ilmoitukset.....	48

TUUSNIEMEN JOULU

Kannen maalaus: Raija Immonen

Takakannen kuva: Hannu Holopainen

VALOKUVAT

Valto Holopainen

Hannu Holopainen

ellei toisin ole merkitty

PÄÄTOIMITTAJA

Valto Holopainen

JOULUTERVEHDYKSET

Anna-Liisa Happonen

ILMOITUKSET

Kari Puustinen, puheenjohtaja

Teuvo Voutilainen

Seppo Miettinen

Pentti Auvinen

Raimo Pääkkönen

Raimo Hätinä

JULKAISIJAT

Tuusniemen Lions Club

Tuusniemen Kotiseutuyhdistys

PAINOPAikka

Kuopion Liikekirjapaino Oy

KIITOS

Tuusniemen Lions Club ja Tuusniemen Kotiseutuyhdistys kiittävät tämän lehden tukijoita, ilmoittajia, kirjoittajia, kuvittajia ja kaikkia lehden tekoon osallistuneita ja ennen kaikkea lukijoita.

Tuusniemen Joulu on julkaistu ainoastaan

Teidän tuellanne.

Lehden teosta mahdollisesti kertyneet varat

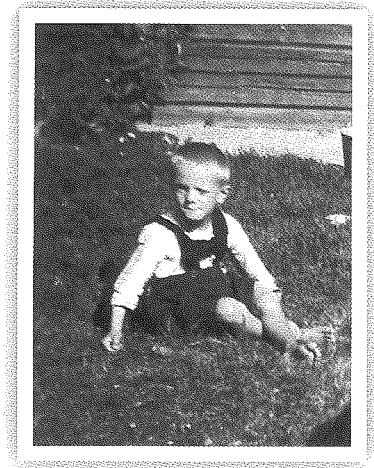
tullaan käyttämään kotiseututyön ja nuorison hyvien harrastusten tukemiseen.

*HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA
UUTTA VUOTTA 2008*

Terveisin:

Lukijalle

On paljon lehtien lukijoita, jotka lukevat pääkirjoituksen lehdestä vasta viimeisenä. Tai eivät lue ollenkaan. Lehden lukemistapa myös monesti muuttuu elämän aikana. Lapsena kiinnostaa eniten sarjakuvat. Nuorena huvi-ilmoitukset ja menopaikat. Elämän kokemuksen karttuessa alkaa pääkirjoituksetkin kiinnostaa. Itse olen lukenut pääkirjoitukset ensimmäisenä jo aika kauan. Ne lukemalla pääsee nopeasti ajan ilmiöihin kiinni. Monista omalla nimellä kirjoittavista artikkelitoimittajista opimme pitämään, tai sitten ei. Kun esim. Seppo Kononen kirjoittaa maakuntalehden artikkelisivulla, sitä ei voi jättää lukematta.

Niinpä tässäkin ei kannata kirjoitella siitä, mitä tässä lehdessä lukee. Aikaisempien Tuusniemen Joulujen pääkirjoitukset ovat kuitenkin jollakin tavalla kiinnostaneet. Päätelen tämän siitä että jokaisesta kirjoituksesta olen saanut kommentteja pitkin vuotta. Otetaan tällä kertaa kuitenkin rauhallisemmin.

Tätä lehteä tehdessä elämme hyvin merkittäviä aikoja. Jokelan koulun ennen kokematon tapahtuma on järkyttänyt kaikkia meitä suuresti. Jännittyneinä odotamme mitä tapahtuu sairaanhoitajien lakkouhan ollessa päällä. Lehden ilmestyttyä, se ilmeisesti on kuitenkin jo selvinnyt. On kuitenkin pitänyt hartaasti toivoa, ettei vaan nyt itse sairastu tai loukkaannu.

Tuusniemen Jouluihin ei kuitenkaan nyt paneudu näihin suuriin valtakunnallisiin asioihin tämän enempää. Meillä on tekemistä omalla "tontillamme". Vaikka lehteen loppujen lopuksi tulee joka vuosi riittävästi ja ylikin Teidän kirjoituksianne niin silti aina pelottaa juttuja odotellessa. Tuleekohan nyt riittävästi lehteen sisältöä? Lehden tekijöiltä odotetaan monipuolista lehteä ja paljon juttuja. Niitä ei kuitenkaan saada jos ette Te lukijat niitä meille toimita. "Suin surminkaan" ei haluaisi ottaa lehteen ns. "täytejuttuja". Lehden jutut ovat arvokkaita ja säilyvät pitkään. Lehdistä muodostuu vuosien mittaan melkoinen kotiseutuarkisto.

Veikko Lavi lauloi ennen "jokainen ihminen on laulun arvoinen". Niinpä myös jokainen ihminen on jutun arvoinen. Jokaisen elämä on tärkeää. Jokaisen elämästä saa kirjoitettua tosi tarinan. Tällaisista ihmisistä ja heidän elämästään kertovia tarinoita kaivataan. Samalla tulee kerrottua paikasta jossa tämä henkilö elää tai on elänyt. Elämän tarina jää myös muistoksi omaisille. Tuusniemen Jouluihin kelpuutetaan yleensä vain Tuusniemäläisten tai muuten vain Tuusniemeen liittyviä runoja ja kirjoituksia. Voimme kuitenkin joskus tehdä poikkeuksia, kun oikein hyvä ja toimituksen mielestä luettava ja yleistä mielenkiintoa herättävä juttu löytyy. Voinemme tässä tehdäkin poikkeuksen ja laittaa tähän Hilja Aaltosen runon:

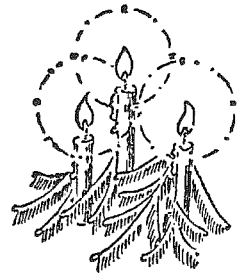
TULE JOULUNI

*Tule, jouluni, niin kuin ennen
tulit lapsuusleikkini majoihin.
Olet muuttunut vuotten menen.
Vai minäkö muuttunut vavahdin.*

*Toit silloin lahjana mulle
pyhän joulurauhan ja siunauksen.
Vai eikö voi avata sulle
sydänovea arkinen ihminen?*

*Oli lapsuusjouluni yllä
syvä jumalanpelko ja hiljaisuus.
Nyt joulumarkkinat kyllä
ja joulukadut ja sieluttomuus.*

*Tule, jouluni, niin kuin ennen.
Tuo tullessas tuike taivainen.
Olen muuttunut vuotten menen.
Sydän kuitenkin kaipaava ihmisen.*

Hyviä lukuhetkiä jouluna

Valto Holopainen

Oekeihen immeisten joulu

Tuusniemeläisiä on pitkään ja perustellusti kutsuttu oikeiksi immeisiksi. Alkunsa tämä nimitys on saanut papin kokemuksesta Tuusniemeläisistä osuuksiensa maksamisessa. Kun asia oli hoidettava, se tehtiin hyvin ja tunnollisesti.

Tämä sama paneutuminen ja sitoutuminen käsillä oleviin asioihin on edelleen tarpeen ja se on myös nähtävissä Tuusniemen arkielämässä. Toivottavasti myös jouluun valmistauduttaessa. Ei riitä, että asioita ajatellaan ja suunnitellaan – tärkeintä on toteutus.

Tänä joulunaikana haastan meitä tämän päivän Tuusniemeläisiä oekeihen immeisten joulunviettoon kahdella alueella:

Voisimme omassa joulunvietossamme entistä paremmin huomioida paikallisen näkökulman. Meillä on kotikunta täynnä erinomaisia osajia ja monen alan taitajia. Kristillinen teko on huomioida oman kotiseutunsa etua ja tukea paikallista toimeliaisuutta omalla ostokäyttäytymisellä.

Läheltä hankkiminen on myös osaltaan vastuun kantamista luonnosta ja liittyy näin Jumalan antamaan tehtävään ihmiselle, viljellä ja varjella maata. Eipä siis turhaan lähdetä ”merta edemmäs kalaan”, vaan hankitaan se minkä tarvitsemme täältä omalta kotiseudultamme.

Joulunaikana me hiljennymme joulunsanoman äärelä. Tänä jouluna voisimme pysähtyä joulun lapsen edes-

sä, miettien mitä joulu merkitsi seimen lapselle ja seurata sitten hänen esimerkkiään.

Vapahtaja ei tullut maailmaan tyhjiydestä. Hän on ollut jo aikojen alusta. Hän on luomakunnan luoja, jolla oli ja on kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Loppuun asti ajateltuna hänellä, seimen lapsella, oli kaikki ja kuitenkin, seimen lapsena, hänellä ei ollut edes ihmiselle kelvollista yösiijaa.

Vapahtaja oli jo syntyessään valmis luopumaan kaikesta toisten hyväksi. Hän ei ajatellut omaa hyväänsä, ei omaa etuaan, vaan huolehti siitä, miten sinä ja minä ja koko ihmiskunta voisimme löytää sovinnon pyhän Jumalan kanssa. Hän oli valmis maksamaan sovituksen hinnan meidän puolestamme omalla elämällään.

Tähän toinen haasteeni liittyykin: Mistä sinä ja minä, tänä jouluna, olisimme valmiit luopumaan jonkun toisen hyväksi? Voisiko se olla lahjan antamista Kirkon Ulkomaanavun kautta? Jospa lahjakirjan sijaan hankkisinkin vuohen sitä tarvitsevalle. Tähän mahdollisuuteen voit tutustua nettisivuilla: www.toisenlainenlahja.fi.

Mihin tulokseen näiden haasteiden edessä tuletkin, toivotan sinulle oekeihen immeisten tavoin rauhaa ja levollista joulunaikaa. Siunatkoon sinua ja rakkaitasi seimen lapsen läheisyys ja läsnäolo.

Reijo Leino

Tuusniemen kirkkoherra

Ensilumi 7.11.2007.

Tuusniemen kunnan tervehdys

Vuosi 2007 on Suomen itsenäisyyden 90-vuotisjuhla-vuosi. Itsenäisyys on ollut meille arvokas ja tärkeä asia. Kehityksemme ja saavutuksemme eivät olisi ilman itsenäisyyttä tätä luokkaa, mitä ne meillä tänä päivänä on. Itsenäisyyden säilyttäminen ei ollut itsestään selvyys. Siitä meidän tulee kiittää sen ajan rohkeita henkilöitä. Suomalaisuusaatteen eteenpäin viemisessä sanoin ja teoin pidätyksen ja Siperiaan joutumisen uhasta huolimatta.

Itsenäisyytemme puolustamisesta ja säilymisestä meidän tulee muistaa ja kiittää myös vielä keskuudessamme elävää jo harventunutta veteraani sukupolvea. Ilman tämän sukupolven uhrimieltä, päättäväisyyttä ja yksituumaisuutta Suomen itsenäisyys olisi menetetty.

Tämän 90-vuotisen itsenäisyyden aikana Suomi on noussut takapajuisesta ja köyhästä maasta kansalaisten

uutteralla työllä millä mittarilla tahansa mitattuna kansakuntien etujoukkoon maailmassa. Puutteita ja korjattavaakin toki löytyy, mutta niistä ei varmaankaan koskaan päästä täysin eroon.

Yhteiskunta elää jatkuvan voimakkaan muutoksen aikaa. Tuusniemelläkin joudumme vastaamaan mm. valtiiovallan vaatimukseen kunta- ja palvelurakenteen uudistamiseksi. Tämä ns. Paras-hanke edellyttää sosiaali- ja terveyspalvelut järjestettäväksi vähintään 20 000 asuka-kaan väestöpohjalle. Tärkeä tavoite on myös hakea tehokkuutta, laatua ja kustannussäästöjä, jotta kuntien palvelukyky säilyisi jatkossakin. Nykyinen Koillis-Savon kuntayhtymä ei täytä tätä väestömääräedellytystä. Meillä Tuusniemellä on voimakas yhteinen kanta, että haemme ratkaisun näihin asioihin yhteistoiminnalla Kuopion kanssa. Onhan Kuopio meidän tärkein asiointi-, työssäkäyntialue ja jonne liikennevirrat parhaiten suuntautuvat. Sosiaali- ja terveyspalvelut on meille tärkeitä ja neuvoteltaessa niiden saatavuus on turvattava läheltä entiseen tapaan. Uskon vakaasti siihen, että onnistumme saamaan meitä tyydyttävän ratkaisun ko. palveluiden suhteen kuin muihinkin muutoksen vaativiin palvelurakenteisiin. Tuusniemellä vaikeatkin päätökset on pystytty tekemään ajallaan. Tästä johtuen kunnan talous ja palvelut ovat hyvässä kunnossa.

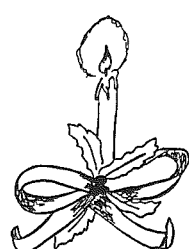
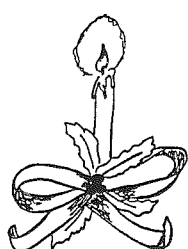
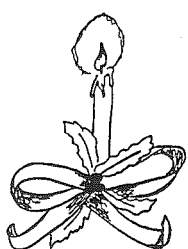
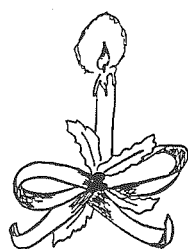
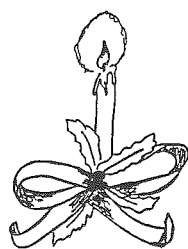
Pidetään näistä asioista edelleen kiinni.

Meillä on jälleen luettavanamme Tuusniemen Joululehti. Lehti ei synny itsestään, vaan se vaatii lehden teosta vastaavilta järjestöiltä ja ihmisiltä paljon pyyteetöntä työtä. Aina kun täällä saadaan tällaista positiivista aikaa, on se osoitus aktiivisuudesta ja parantaa osaltaan Tuusniemen kuvaa myös rajojemme ulkopuolella.

Kunnan puolesta esitän suuret kiitokset lehden tekijöille. Toivon ja uskon että tämä lehti jatkaa perinteistä ilmestymistään tulevien joulujenkin alla.

Tuusniemen kunnan puolesta toivotan lehden lukijoille ja kaikille ihmisille Rauhallista, Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

Juhani Mustonen
k-valtuuston 2 varapuheenjohtaja

Kuun huolia

- satu lapsille ja lapsenmielisille

Kun kuu vihdoinkin näyttäytyi parin kuukauden poissaolon jälkeen, se näytti vakavointuneen. Ihmiset olivat kovasti kaivannet kuunvaloa varsinkin sen jälkeen kun lumenvalo yllättäen katosi, mutta pilvet pitivät pintansa. Edes rajusti puhaltaneet tuulet eivät onnistuneet avaamaan taivaankantaa kuunvalolle, auringonvalosta puhumattakaan.

Kuuta huolestutti eniten se, ettei se ollut havainnut yhtään tonttua hiipimässä rakennusten pihapiireissä. Tonttujenhan piti juuri näinä aikoina etsiä lasten piilottamat toivomuskirjeet. Niitä oli kätkeytyä niin eriskummallisiin paikkoihin, ettei kirjeitä voinut hämärässä tai pimeässä löytää. Kuutamao tonttu oli kaivannut, odottanut malttamattomasti selviytyäkseen urakastaan. Joitakin pikkuretkiä se oli onnistunutkin tekemään otsalampun valossa, mutta toivomuskirjeitä oli löytynyt yllättävän vähän.

Joulupukki on vanha mies, jonka suunnitelmat saatavat mennä pahasti sekaisin, jos joku lenkki pitkässä jouluketjussa katkeaa. Nyt syytettäisiin kuu-ukkoa tuiki tarpeellisen valoenergian pimityksestä. Sitä hän ei kestäisi. Kuu-ukko olisi halunnut paistaa maapallolle kerran kuussa, paistaa vaikka piparkakkuja, jos se vain olisi ollut hänen vallassaan.

Pakko oli ottaa yhteyttä satelliittitietotoimistoon, jonne kuu-ukko kertoi huolensa. Hänelle kerrottiin, että toivomuskirjeiden lähettäminen paperilapuilla on vähän vanhanaikaista. Lapset naputtelevat nykyään toivomuksensa tietokoneella, netistä ne sujahtavat bittiavaruuteen, josta joulupukki saa ne haltuunsa, jos saa. Joulupukki kuuluu istuvan sähköpostin ääressä päivät pitkät. Tulostin raksuttaa toivomuslistoja, jotka lentelevät pukin pajassa kuin kesäpääskyt. Tontut niitä sitten koppaavat kiinni toteuttaakseen lasten toiveita.

Kuuta jo hymyilytti vähän. Jos pilvet yrittäisivät vielä pimittää päiviä ja hankaloittaa jouluvalmisteluja, hän ottaisi avuksi loimuavat revontulet. Iltaöisin tontut voisivat seurata jänisten oikopolkuja ja kettureittejä. Kuu-ukko valmistautui keksimään hauskoja yllätyksiä sekä tontuille että ihmislapsille korvatakseen kaksi kuukautta kestäneen poissaolonsa ja sen aiheuttaman mielipahan. Voitte olla varmoja suunnitelmien onnistumisesta, koska kuulla ja kuunsäteillä on paljon kekseliäitä ystäviä sekä avaruudessa että maan päällä.

Raija Pohjolainen

Yrjö Albin Pitkänen

Yrjö Pitkänen syntyi Tuusniemellä 13.1.1910. Murtomäki, lapsuudenkoti, oli toistasataa vuotta vanha ja sen maat ulotuivat Juojärvestä pistävän Pajulahden rannalle. Itse talo oli pitkänomainen hirsirakennus, jossa tupa oli kymmenen metriä pitkä ja sen jatkeena oli ruokahuoneita ja kamareita peräkkäin. Yrjön ja viiden sisaruksen äiti kuoli Yrjön ollessa kahdeksanvuotias. Isä Antti meni kuitenkin uusiin naimisiin kuopiolaisen neitosen kanssa, ja perheeseen syntyi myöhemmin vielä neljä sisarusta.

Kun Yrjö oli yhdeksänvuotias, meni hän vanhempien siskojensa tavoin kansakouluun Tuusniemen kirkolle ja oli siellä opettaja Pasasen oppilaana yhden talven. Lienee opettaja huomannut oppilaansa lahjakkuuden, sillä lukuvuoden jälkeen Yrjö siirrettiin kolmannelle luokalle. Seuraavana syksynä alkoi opiskelu juuri perustetussa Pajumäen koulussa, jossa hän kävi neljännen luokan opettaja Anna Huuskosen oppilaana. Kun sitten taas vuosi vierähti, saattoi isä Yrjön Kuopion Lyseoon. Seuraavana kesänä alkoi kasvien keruu, mikä olikin pojalle mieluista puuhaa: juurineen prässätyt kasvit saivat ohjeiden mukaiset nimilaput tieteelliseen nimeen, jotka Yrjö omaksui hyvin nopeasti. Metsäretkillään hän löysi lähimetsästä lepän, jonka lehdet olivat kauniisti liuskoittuneet. Kasviopinlehtorin toimesta lepänoksat kuvattiin ja kuva lähetettiin Suomen Kuvalehteen, jossa se myös julkaistiin. Kotona ryhdyttiin puhumaan ”ihmelepästä” ja talolta johti hyvin tallattu polku puun luo. Isä Antin luona kävi paljon vieraita, muun muassa maamiesseuran väkeä ja kunnan miehiä, joille usein käytiin näyttämässä tuota erikoista puuta.

Koulunkäytin oli Yrjölle helppoa ja asunnossa majaillevien poikien kanssa aika kului rattoisasti. Asunnon omistaja Anna Horttanainen piti hyvää huolta hoidokeistaan, joiden välitodistuksiin saattoi joskus kirjoittaa nimensä huoltajan paikalle.

Yrjön ollessa viidennellä luokalla kuoli isä Antti rekeen maaliskuisen aamuna viedessään hevosella kahta nuorinta tyttärtään kinkereille. Siinä olikin perheellä setvimistä, sillä jälkeensä jääneistä lapsista vain kaksi vanhinta olivat täysi-ikäisiä ja heistäkin toinen oli Osuuskaupakoulussa Helsingissä. Kenenkään mieleen ei kuitenkaan tullut, että Yrjön olisi jätettävä koulu kesken, ja niin hän jatkoi kouluaan. Yrjö valmistui ylioppilaaksi keväällä 1929 hyvin arvosanoin: kolmesta aineesta oli tullut laudatur ja kahdesta cum laude aporatur. Päätötodistuksen keskiarvo oli ollut 9.

Yrjö oli aina kova puhumaan kaikenlaisissa tilaisuuksissa.

Mitä sitten oli syksyllä edessä? Yrjö oli merkitty Helsingin Yliopiston kirjoihin 16.9.1929 matemaattis-luonnontieteelliselle osastolle, mutta joskus hänen puheistaan sai käsityksen, että lääkärin ura olisi kiikarissa. Kesä 1930 meni kuitenkin hyvin, sillä Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys oli järjestänyt Yrjölle stipendin ja hän sai lähteä tutkimaan Pieksämäen kasvillisuutta. Valkolakki päässään Yrjö kierteli Pieksämäen seutuja ja löysi monia harvinaisuuksia. Kyseiseen kesään liittyi myöhemmin Helsingin yliopiston professori Linkola ja KLYY:n välinen kirjeenvaihto: Yrjö oli vienyt noin kaksisataa arkkia keräämiänsä kasvinäytteitä Helsingin yliopistolle. 3.3.1932 professori Linkola kirjoitti KLYY:lle seuraavasti: *”Pitkänen on teillä tietymättömillä ja hän on vienyt keräämänsä Kustos Lundbergille, joka on liittännyt ne yliopiston kokoelmiin”*. Asiasta on kerrottu tarkemmin kirjassa *Museoherroja ja Puijon puolustajia*.

Opiskelu sujui ensimmäisenä vuonna hyvin. Hänen holhoojansa lienee järjestänyt hänelle rahaa välittömiin menoihin. Kuitenkin jo toinen vuosi keskeytyi rahapulana vuoksi ja kaksi seuraavaa vuotta Yrjö toimi kotiopettajana. Ensin hän opetti Viipurissa koulunsa keskeyttäneitä

poikaa ja sittemmin Noormarkussa, jossa oppilaana oli Salmen perheen poika ja aiheena oppikoulun seitsemännen luokan kurssi. Sitten tuli Yrjölle kutsu armeijaan Pohjois-Savon rykmenttiin. Hän kävi aliupseerikurssin Kuopiossa ja pääsi myöhemmin myös Haminaan RUK:n 24. kurssille. Yrjö osallistui innolla opetukseen ja otti osaa toverikunnan toimintaan. Siitä huolimatta hänet lähetettiin takaisin Kuopioon. Päätöstä perusteltiin Yrjön epäsosiaalisuudella, huolimattomuudella palvelutehtävissä ja johtajanominaisuuksien puutteella. Silloin asia kirpasi, mutta aina hän kuitenkin muisteli RUK-aikaansa lämmöllä.

Armeijan jälkeen Yrjö palasi Tuusniemelle. Tuusjärven koulun opettajan poika oli jäänyt kaksi kertaa samalle luokalle ja hänet oli erotettu oppikoulusta, kuten myös Toropaisen poikakin. Näille pojille Yrjö sitten opetti kyseisen luokan kurssia. Opettaja Ruth antoi Yrjön myös pitää joitakin tunteja kansakoulussa, mutta varoitti kuitenkin nuorta luonnontieteilijää: *”Älä vaan opeta Tuusjärven lapsille, että ihminen polveutuu apinasta!”*

Jyväskylässä alkoi ylioppilaiden valmistaminen kahdessa vuodessa opettajaksi ja sinne Yrjö toivoi pääsevänsä. Esteeksi tuli kuitenkin todistuksesta puuttuva numero – laulusta. Hän tiesi osaavansa laulaa ja meni lyseon

laulunopettajan luo. Hän sai tältä muutamia laulutunteja ja sitten todistuksen tyydyttävästä laulutaidosta. Yrjö hyväksyttiin opiskelemaan Jyväskylän kasvatusopilliseen korkeakouluun syksyllä 1934. Hän suoritti kaikki kurssit tunnollisesti, opetteli soittamaan tyydyttävästi ja askarteli kaikki vaadittavat käsityöt. Välikesänä hän myös suoritti maatalousharjoittelun. Keväällä 1936 Yrjö sai kelpoisuustodistuksen kansakoulun opettajaksi.

Seuraavana kesänä hän oli taas KLYY:n stipendiaattina keräämässä tietoja Tuusniemen kasvillisuudesta. Hän kokosi keräämänsä tiedot kirjaksi, jonka KLYY julkaisi vuonna 1940. Yrjön ensimmäinen työpaikka löytyi Pielisjärven Savijärveltä supistetun koulun opettajana. Siellä hän opetti syksyllä ja keväällä muutamia viikkoja luokkia 1–2. Muun ajan hän opetti yhdessä luokkia 3–6, tutustui kyläläisiin ja oli mukana suojeluskuntatoiminnassa. Hän myös perusti kyläläisille suunnatun opintokerhon. Kolmen vuoden kuluttua Yrjölle aukeni paikka Oulun kaupungista. Siellä hän ehti opettaa vain muutamia viikkoja ennen YH-aikaa ja Talvisodan syttymistä. Sodan ajan hän oli Viipurin lahdella, jossa hänen varpaansa palteltuiivat ja hän joutui Porvoon sotasairaalaan.

Välirauhan aikana 1940 Yrjö oli KLYY:n pyynnöstä tutkimassa Varpaisjärven kasvillisuutta. Seuraava lukuvuosi oli taas normaalia koulunpitoa Oulussa poikaluokan opettajana. Oulussa opettajienkokouksessa tapasi Yrjö nivalalaisen opettajan Annikki Rantemon, jonka kanssa hän solmi avioliiton juuri ennen Jatkosodan syttymistä. Rouva Pitkänen jatkoi työtään Nivalassa ja Yrjö sai komennuksen sotapoliisiksi Pohjanmaalla liikkuviin juniin, joissa kulki myös paljon saksalaisia sotilaita. Yrjön kielitaito vetreytyi väistämättä. Venäjän taitamisessa oli toivomisen varaa, sillä venäläisten sotavankien kuustelu kuului hänen toimenkuvaansa. Niinpä hän aloitti kielen opiskelun pönttäämällä tietosanakirjasta löytämiään kyrillisiä aakkosia. Kesällä -45 Yrjö sai kutsun Helsingin yliopiston järjestämille venäjän kursseille.

Sodan loputtua jatkui työ koulussa tavalliseen tapaan. Yrjö ja Annikki hakivat pariskuntaopettajan paikkoja,

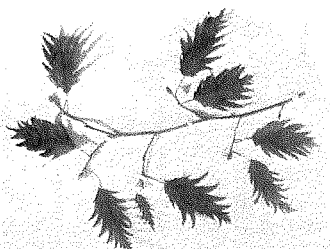
jollaiset viimein löytyivät Vehmersalmen Mustinlahdesta. Laiva toi heidät Mustinlahteen Kuopion laivarannasta ja he aloittivat työn 1.8.1946. Senaikainen koulupoika sanoi katselleensa suuresti kunnioittaen tukevaa, lähes kaksimetristä tulevaa opettajaansa, jonka käsissä tuntui olevan valtavat voimat, kun hän kantoi tavaroitaan rannalta koululle.

Koulussa oli oppilaita runsaasti. Kesällä Yrjö ohjasi heidän työskentelyään koulukeittolan kasvimaalla, ja opettajalle kuuluva pelto saatiin myös tuottamaan. Yrjö oli innokas raittiustyön kannattaja ja toimi useana vuonna Raittiuslautakunnan puheenjohtajana. Olipa hän yhden kauden valtuutettunakin, mutta se kausi sai riittää. Kaikenlaisiin tietokilpailuihin Yrjö oli aina karkas osallistumaan, esimerkkinä television ”Tupla tai Kuitti” visailu. Vielä piti Yrjön kielipäätään käyttää ja opiskella yksi vieras kieli lisää, sillä tarvitsivathan Mustinlahden lapset englanninopetusta. Hän meni kesällä Kuopioon kurssille ja sai tuntiopettajan pätevyyden.

Yrjön eläkepäivät sujuivat mukavasti Kuopiossa. Yrjö oli aktiivinen jäsen kolmessa kuorossa – hän opetteli kotonaan aina oman äänensä varmaksi. Hän myös kuului Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistykseen, Isänmaallisseuraan, Kotiseutuyhdistykseen, Kansallisiin senioreihin, Savon-kielen seuraan ja opiskeli edelleen säännöllisesti venäjää kansalaisopistossa. Vähitellen kuitenkin voimat vähenivät ja sairaalassakin oli välillä maattava. Lopulta, 21.3.1992, Yrjö Albin Pitkänen päätti maallisen vaelluksensa ja siirtyi autuaammille metsämaaille jatkamaan kasvitieteellisiä tutkimuksiaan. Hänet haudattiin Tuusniemelle, missä hän yhä lepää. Kaikki varansa hän testamentasi Tuusniemen Kotiseutuyhdistykselle.

Yrjö kirjoitti usein ystävilleen ja sukulaisilleen lahjoittamiin kirjoihin seuraavasti: ”Kotiseutu on isänmaan sydän.”

Kirjoittaja: Aino Korhonen
Avustaja: Kasper Korhonen

Yrjön löytämän Tuusniemen ”ihmeleppä” oksa.

Murtomäki. Yrjö seisoo oikealla kärrin pyörän vieressä.

Rukous auringolle

*Elokuun aamu auringossa.
Koivut niin vienosti soutaa.
ja ihminen iltapuolella.
Kynä kädessä istua joutaa.*

*Olen kulkenut akkunasta akkunaan
ja nähnyt auringon kilon.
Olen katsellut kukkien loistoa
ne antavat mielelle ilon.*

*On mennyt lapsuus ja nuoruus pois
myös mennyt on keski-ikä.
On edessä tie tuntematon
lie vaiivat ja vaikka mikä.*

*Vaan tänä aamuna iloita saan
kun aurinko vielä loistaa
ja kesän linnut viimeiset
ne aamussa laulaa koittaa.*

*Elokuun lämpö on suojellut
kukat niin kauniit ja arat.
Minä pyydän aurinko, lämmitä yhä,
ettei halla kukkia tapa.*

Rauha Kekäläinen
14.8.1995

Mennyt vuoteni Vuoden Tuusniemeläisenä

Siinä aihepiiri, jonka sain kirjoitukselleni. Tätä kirjoittaessani Suomen Asiakastieto Oy on juuri palkinnut yrityksemme maakuntamme vahvimpana Pk-yrityksenä maakunnassamme Pohjois-Savossa. Pitkäaikainen ponnistelumme on tuottanut tulosta, siinä on ollut mukana Pohjois-Savon paras ykkösketju, yrityksemme henkilökunta. Paakkilan Konepajan joukkuepeli on sujunut hyvin, tästä kiitos koko henkilökunnallemme.

Tutkaillen mennyttä vuotta vuoden tuusniemeläisenä, niin lähinnä nousee mieleeni arkirutiineistani poikkeavana se, että minut kutsuttiin puhumaan erilaisiin tilaisuuksiin. Totta kai paistattelu vuoden tuusniemeläisenä oli mukavaa, mutta kuten kotiseutujuhlassa joku sanoi: "Katoavaa on maallinen maine!" Ja näinhän sen pitää olla, ettei meistä kukaan lumoutuisi liikaa omasta erinomaisuudestaan.

Panin merkille monia mukavia asioita vuoden varrella tuusniemeläisittäin. Kulttuurin näkökulmasta oli aivan mahtavia tapahtumia. Oli Kalevala-juhla ja Koillis-Savo soi -tapahtuma, jossa soittoa, laulua ja tanssia harrastavat ihmiset pääsivät esiintymään ja tuottivat läsnäolijoille maittavia kulttuurinautintoja. Oikeittenimme sanat kirja sai uuden ja uljaan painoksen, joka juhlallisesti julkaistiin Tuusniemen valtuustosalissa tapahtuneessa tilaisuudessa. Siellä tuli esiin ihmisten vapaaehtoinen tekeminen ja osallistuminen kirjan onnistumiseen talkoohengessä, jota vielä täällä maaseudulla on ihan oikeasti olemassa. Kaikesta ei pyydetä "mulle euro sulle karkki", vaan tärkeiksi katsottujen asioiden eteen nähdään vaivaa

Paakkilan Konepaja Oy sai tänä vuonna Pohjois-Savon Vahvin Yritys-palkinnon. Konepajan miehet yhteiskuvassa, oikealla Kalervo Huhtinen.

ilman palkkion odotusta. Tuusniemen vireät sotiemme veteraanit kokoontuvat säännöllisesti ja oli mukava olla kertomassa yrittämisestä ja perheemme taipaleesta yrittäjinä näille sota-ajan jermuille. Vuoden 2006 Itsenäisyyspäivän juhlassa sain antaa oman näkökulmani juhlapuhujan ominaisuudessa. Jos jossain, niin juuri Tuusniemellä tapahtumat ovat juhlavia ja paljon erilaisia taitoja omaavia ihmisiä löytyy pienestä kunnastamme.

Tuusniemellä on tapahtunut merkittäviä ja myönteisiä asioita viimeisen vuoden aikana myös yritysrintamalla. Suurimmat yritykset, omamme mukaan lukien laajentavat. On syntynyt uusia yrityksiä, jotka ovat tomerasti aloittaneet yritystoiminnan. Lapsiperheitä ja paluumuuttajia on palannut juurilleen työpaikan löydyttyä entisestä kotikunnasta tai lähialueelta. Myös maamme rajojen ulkopuolelta olemme saaneet uusia tuusniemeläisiä, jotka on otettu hyvin vastaan sekä kotikunnassamme että työyhteisössämme. Mielestäni on rikkautta olla tekemisissä eri maista ja kulttuureista olevien ihmisten kanssa. Jo se, että huomaamme, että meillä kaikilla sykkii suurin piirtein samanlainen sydän rinnassamme ja arjen ilot ja surut ovat usein yhteisiä. Kannattaa siis avata sekä ovensa että sydämensä avoimesti uusille asioille, ihmisille ja ilmiöille. Kuten Sanassa sanotaan: "Iloista antajaa Jumala rakastaa", eikä tämä suinkaan tarkoita aina materiaa.

Tuusniemellä on tehty myös paljon työtä kuntalaisten ja matkailijoiden viihtyisyyden eteen. Valmistumassa on tulevan kesän sesonkiin uljas ja upea rantapaviljonki, jonka kaltaista saa hakea, karavaanialueineen. On hienoa, että verorahoilla luodaan myös viihtyisyyttä alueellemme. Kuten tiedämme, ihminen ei elä pelkästään leivästä.

Omassa perheessämme olemme miettineet perheyrittäjän yhteiskuntavastuuta, josta tänä päivänä paljon puhutaan ja asia mietityttää varmasti useita vastuuntuntoisia yrittäjiä. Myös Savon yrittäjien 75-vuotisjuhlassa rakastettu piisparamme Wille Riekkinen otti asian esille. Koemme omalta kohdaltamme yhteiskuntavastuun osaltamme olevan sitä, että huolehdimme yrityksen kilpailukykyä, kehityksestä ja kannattavuudesta, jotta ihmiset jotka työskentelevät yrityksessämme voivat tuntea tässä epävarmuuksissa täynnä olevassa maailmassa olonsa turvalliseksi ja myös itse omalta osaltaan rakentaa tulevaisuutta itselleen, lapsilleen ja läheisilleen täällä Tuusniemellä. Olkaamme teknologiateollisuudessa fiksumpia kuin niillä aloilla, joiden kilpailukyky on menetetty ja työt tehdään kehitysmaissa. No niinpä niin, joka härillä kyntää se häristä puhuu...

Joulurauhaa, Jeesus olkoon sydämissämme.

Taija Huhtinen

Metsä- ja pankkitiellä

Itsekin tiedän, etten ole ollut perinteen, ohjeiden tai toiveiden mukainen johtaja. Siksi rohkenen kirjoittaa työstäni, kokemuksistani ja ajatuksistani minulle ominaisella tavalla – myös inhimillisistä tekijöistä.

Olympiavuonna 1952 kuuluiin metsäharjoittelijana valtakunnanmetsien arviointiryhmään, jonka reitti kulki halki Tuusniemen. Saman vuosikymmenen aikana olin Tuusniemellä metsänleimausryhmän mukana. En aavistanut, että työskentelen tulevassa kotikunnassani.

Metsäkoulun käytyäni toimin vuoden 1957 alusta Kymi Oy:n Metsäosaston palveluksessa. Elokuussa 1962 siirryin Sonkajärven Osuuskassaan.

Pidin työstäni. Esimies ja työtoverit olivat suurenmoisia. Heidän avullaan opin ymmärtämään, että paikallisen rahalaitoksen pitää kantaa huolta ensisijaisesti kotiseudusta ja sen asukkaista.

Perheeni kotiutui Sonkajärvelle. Osuuskassan vaimoleni ja minulle järjestämä läksäistätilaisuus liikutti mieltämme ja pysyy aina muistoissamme.

Pankkitie Tuusniemelle kulki maaliskuussa 1967, neljä vuosikymmentä sitten.

Käsitykseni mukaan Tuusniemen Osuuskassan tila oli vakava. Päätin sen itsenäisyyden olevan vaarassa. Samanaikaiset ongelmat OKO:ssa vaikuttivat niin, että meiltä edellytettiin kovaa työtä järkevien suunnitelmien tekemiseksi ja toteuttamiseksi.

Työtovereiden, johtokunnan ja hallintoneuvoston avulla oli hyvä toimia. Aikaisempi työkokemus ja mielenkiinto lainopillisiin asioihin auttoivat minua.

Työpäivät olivat pitkiä. Kaarina-vaimoni hoiti lapset ja kodin lähes yksin. Hän teki myös arvokasta suhdetoimintatyötä. Karjalassa, Hyrsylänmutkassa, syntyneenä Kaarina eloisalla tavalla ja vieraanvaraisesti auttoi yhteyksien luomisessa kotikuntaan.

Usein ei tulla ajatelleeksi, kuinka välttämätöntä pankin myönteiselle kehitykselle on ahkera ja taitava henkilökunta. Minä tiedän. Olen saanut olla mukana sellaisessa joukossa. Lämmöllä muistan niitäkin hetkiä, jolloin vuosittain joulun lähestyessä työpäivän päätyttyä yhteisessä tilaisuudessaamme liikuttuneena kiitin työtovereitani.

Teimme työtä sydämellä. Jokaisen työ oli tärkeä. Yhdessä onnistuimme. Sen vuoksi haluan kertoa, että vaik-

Osuuspankissa laadittiin paljon erilaisia asiakirjoja, kuten kauppaa-, lahja-, ja perunkirjoja, testamentteja, yhtiöjärjestyksiä, sopimuksia ym. Kuva 19.3.1984 tilaisuudesta, jossa Otto ja Anja Kekäläinen myivät kiinteistön tyttärelleen Leena Miettiselle ja hänen puolisolleen Eerolle. Kauppa oli Olavi Hakkaraisen julkisena kaupanvahvistajana todistama 1 000. luovutus. Kuvassa takana vasemmalla todistajaksi kutsuttu Valto Holopainen, Eero Miettinen ja Otto Kekäläinen sekä edessä vasemmalta Leena Miettinen, Anja Kekäläinen ja Olavi Hakkarainen. Maataloussihteeri Valto Holopainen teki arvokkaan työn maatalouden ja kokokunnan hyväksi. Kuva: Koillis-Savo-lehden arkisto.

ka silloin kotikunnassamme oli muitakin pankkeja, niin asiakkaittemme talletukset lisääntyivät esimerkiksi kahdena vuotena suhteellisesti enemmän kuin missään muussa Pohjois-Savon Osuuspankkiliiton osuuspankissa. Kokonaisläisy aikanamme oli niin moninkertainen, että siinä on haastetta vielä tänäänkin.

Kiinteistökauppoja sain julkisena kaupanvahvistajana vahvistaa toista tuhatta. Muiden kauppojen ja asiakirjojen yhteismäärä oli moninkertainen. Myös Kosulan konttorin johtaja toimi julkisena kaupanvahvistajana vuodesta 1973 alkaen. Nämäkin toimet osaltaan kertovat, kuinka kotiseutua rakennettiin.

Satavuotishistoriikissa korostetaan maksuvalmiusläämää työaikani. Se osoittaa, että hyvän talletuskasvun rinnalla ihmisiä autettiin myös maksuvalmiuden kustannuksella. Kun suunnitelmallisella työllä estimme luottotappioiden syntymistä, niin suurten voittojen tavoittelu ei ollut tarpeellista. Sellaista ei edes katsottu osuuspankin toiminta-ajatuksen ja asiakkaiden edun mukaiseksi.

Minulle annettiin etukäteen luonnos historiikista. Siinä oli kuvattu lämpöä, jota yhteiseen työhömmä liittyi. Myös kiitokseni työtovereille oli kerrottu. Historiikin tekijä antoi minulle mahdollisuuden lyhyen henkilökohtaisen kirjoituksen tekoon. Kun sain historiikin, tiedustelin tekijältä, mihin lämpö, kiitokseni ja kirjoitukseni olivat kadonneet. Hän sanoi, ettei voinut mitään, vaan historiikkitoimikunta oli ratkaissut historiikin sisällön. Pankissa työtä tehneenä en olisi halunnut kokea sellaista kovuutta. Minun on vaikea ymmärtää, miksi historiikissa ei ole mainintaa toimikunnasta. Vastuun siirtäminen toiselle on helppoa, mutta ei minun arvojeni mukaista.

Kokonaisuutta ja ketään unohtamatta tunsin erityistä työnä Artunkulman ostosta ja Pankinkulman rakentamisesta. Artunkulmasta tuli Pankinkulma. Kiitollisena ajattelen kauppias Elli Pennasta, joka ratkaisevasti vaikutti siihen, että osuuskassa sai Artunkulman.

Kiitokseni kannan myös opettaja Aino Korhoselle. Hän teki itsenäisesti erinomaisen historiikin Tuusniemen Osuuspankista sen perustamisesta 1907 vuoteen 1982, jolloin kassa/pankki oli toiminut 75 vuotta.

Aloittaessani Tuusniemellä minulla oli haasteita työssä ja luottamuksen löytämisessä. Ajan myötä tunsin, että tuusniemeläiset ottivat minut joukkoonsa. Rohkenen päätellä siitäkin, kun he antoivat minulle oikeuden vuoden 1983 ajan kantaa arvonimeä Oekee Immeinen. Mieltäni lämmitää myös se, kun minua ruvettiin sanomaan Pankki-Olliksi.

Työtoverit ja hallinto kanssani tekivät suuren työn osuuspankin rakentamisessa hyvään kuntoon, jollaisena uusi toimitusjohtaja sai sen johdettavakseen.

Minua askarruttaa se, miksi kaikki ne miehet, joiden kanssa yhdessä osuuspankkia rakennettiin, yksimielisesti katkaisivat pankkini juuret Osuuspankki-ryhmään. Haikana katson, kun kaikki naapuriosuuspankit ovat säilyttäneet juurensa. Ne pankit keskittyvät kotiseutunsa rakentamiseen ja ovat itsenäisiä erinomaisesti menestyvässä Osuuspankkiryhmässä.

Kunnioittaen ajattelen osuuskassan perustajia ja kaikkia, jotka ilman oman edun tavoittelua ovat tehneet työtä osuuskassan/pankin hyväksi. Jouluna sata vuotta sitten perustajat ovat luottaneet tulevaisuuteen. Toivon, että mekin voimme niin tehdä.

Tietoisena puutteistani ja virheistäni haluan sanoa, että olen onnellinen. Minua on auttanut voima, joka on taitojani suurempi. Ajattelen runoilijan tavoin:

*Kun mä katson taakseni,
nään siellä pienet jälkeni,
vierellä suuret – Luojan.*

Olavi Hakkarainen

Aurinko on piilosilla

Pyry kutsui. Kirjoitatko mummi runon? Mistä kirjoittais kun aina sataa vettä, sää on koleaa ja aurinko on piilosilla. Järven ranta houkuttais uimaan, mutta rantahietikko on viileää ja pieni poika kahlaa arkaillen rannassa.

Sitten hän uskaltaa veteen ja uimaan. Kellukkeet käsivarsissa. Rantapallo pyörii vedessä. Tulipa sentään hauska päivä, vaikka aurinko on piilosilla.

Pyry poika polskii rantavedessä ja aurinko ja aurinko kurkistaa pilven takaa. Pyry juoksi mummin luo pyyheliinan sisään ja auringon säteet valahti rantahietikolle.

Aurinko leikkii kuuria piilosilla ja Pyry on auringon juoksupoika.

Rauha Kekäläinen
v. 2007

Sotaveteraanin painajaisuni

Löytö-Jussi vietti kaunista kesäistä pyhäpäivää kahdestaan vaimonsa Miinan kanssa. Sodan jälkeen ”kylmään metsään” perustettu rintamamiestila Löytöaho, kukoisti nyt elinkelpoisuuttaan. Jussia ja Miina katselivat elämäntyönsä tuloksia. He kävelivät piennarpolkua takaniitylle saakka ja ihailivat korpiniityn erinomaista viljavuutta ja runsasta heinäsatoa. Hyvää heinikkoa ihaillessa tuli kaihoisa mieli, siitä ei nyt kukaan satoa korjaa. Juuri kun tila oli vuosikymmenten uurastuksella saatu kuntoon, huomasivat Miina ja Jussi olevansa raihnaisia, kovan työn uuvuttamia vanhuksia.

Niityn perällä Jussi ja Miina istahtivat harmaantuneen ladon kynnykselle. Lato oli ollut jo muutaman vuoden tyhjänä. Sen käyttämättömyys alkoi ladon olemuksessa näkyä, ikään kuin ennenaikaisena vanhenemisena. Ovi-aukonpielet, räystäät ja pärekatto kasvoivat jäkälää. Harjaorsi oli lumitaakkojen painosta vuosien saatossa painunut notkolle, kuin ikäloppun hevosen selkää.

Tässä ladon kynnyksellä Miina ja Jussi olivat 40 v. yhteisen taipaleensa aikana istuneet ja työnsä lomassa levänneet lukuisia kertoja. Ympärillä usein iloinen telmivä lapsijoukko. Nyt he istuivat kahdestaan. Yhdeksän lasta ovat maailmalla. Ruuhka-Suomessa ja Ruotsissa. Ladon takaa kuuluu Saukkopuron rauhallinen tasainen solina. Tuon puron viileällä rauhoittavalla vedellä he olivat helteisinä päivinä heinätoissā virkistyneet. Monet niittykahvit puron kirkkaasta vedestä oli keitetty. Jussi ja Miina kävelivät puron penkereelle. Jussi otti puukon tupesta, viiksi koivun kyljestä tuohipalan ja teki lipin. Tunteamatta janoa, he joivat tuota ”elämänvettä”.

Naapuritilan Pulkkilan miehet olivat sunnuntaita vasten yöllä vetäneet rantanuottaa. Akseli oli aamulla tuonut Löytöaholle kalakeittotarpeiksi muikkuja.

Päiväkävelyltä palattuaan Löytöaholaiset ryhtyivät yhteistuumiin valmistamaan muikkukeittoa puolisoiksi. Miina pani parastaan keiton onnistumiselle, höystäen sitä runsaalla voi- ja kermamäärällä. Nyt ei ollut tarvetta säästää, niin kuin suuren lapsijoukon ollessa kotona.

Vahvan ja maistuvan puolisen jälkeen kävivät Jussi ja Miina ruokalevolle, kylki kylkeä vasten, aivan kuten nuorempanakin oli tehty. Yhteinen kävely niittyperällä herätti vanhoja muistoja. Harvakseltaan he siinä haastelivat, elivät muistoissaan nuoruuttaan ja elämänsä parhaita vuosia.

Pian Jussi huomasi, että Miina ei osallistunut keskusteluun. Hän käänsi päätään ja totesi Miina olevan syväsä unessa. Samalla hän näki läheltä vaimonsa kasvot ja kauniin nenän kaaren. Kasvoilla oli ryppyjä ristiin ja rastiin. Aiemmin ei Jussi ollut niihin huomiota kiinnittänyt. Nuo juonteet kertovat sitkeän voimakastahtoisen, raivaa-jasukupolven naisen kovasta elämäntyöstä. Ne ovat, kuin kunniamerkki suurperheen synnyttämisestä ja kasvattamisesta. Sodan näännyttämän isänmaamme nostamisesta jaloilleen.

Pian Jussikin vaipui unten maille. Valveilla mielissä pyörineet ajatukset jatkuivat unina. Unessaan Jussi istui Miinan kanssa kärejätuvassa syytetyn penkillä. Kaikki oikeuden jäsenet olivat nuoria ihmisiä. Puheenjohtajalla oli pitkä tukka, harva siistimätön parta, korkeakorkoiset kengät ja leveälahkeiset housut. Lautamiesten joukossa oli yksi pitkäsäärinen tyttökin, minihameeseen pukeutuneena. Lämpimästä kesäpäivästä huolimatta, oli syyttäjällä päässään villamyssy, korvien päälle vedettynä.

Jussia ja Miinaa syytettiin ikäluokkien synnyttämisestä. Syyte kuului: Olette kevytmielisiä ja vastuuttomalla käyttäytymisellänne aiheuttaneet yhteiskunnalle vakavan väestöpoliittisen ja taloudellisen ongelman, osallistumalla piittaamattomalla tavalla ikäluokkien syntymiseen. Olette syypäät liikakansoitukseen. He ovat nyt työttöminä tässä maassa. Joudutte taloudelliseen vastuuseen liikaväestön yhteiskunnalle aiheuttamista kustannuksista, kuten tyhjiksi jääneiden kansakoulujen rakentamisesta ja työttömyyskorvauksista. Teidät velvoitetaan palauttamaan valtiolle osan teille maksetuista lapsilisistä ja perheavustuksista, kuten äitiyspakkausten hinnoista. Liikasyntyvyyden haittavaikutukset aiheuttavat 2000-luvun alkupuolella lopullisen kansakuntaamme kohtaavan katastrofin, kun suurten ikäpolvien aiheuttama eläkepommi laukeaa maksettavaksi. Tuon eläkepommin vaikutukset ovat tuhoisat. Maata saattaa kohdata nälanhätä. Suomi saattaa luisua konkurssitilaan ja joutua velkojen holhouksen alle. Tästä kaikesta te Miina ja Jussi Turpeinen olette vastuussa.

Unessaan Jussi näki suurikokoisen pommin leijailevan taivaalla. Pommin kyljessä oli samat tunnukset, kuin sodanaikaisissa pommeissakin. Jussi puolustautui selittäen, että ikävöin jo sodassa tätä naapurin Miinaa, pitkäleittistä liinakkopäätä, lapsuudenaikaista leikkikaveria. Kun palasin sodasta, rakastuimme niin silmittömästi. Siksi niin paljon lapsiakin. Emmekä me nuoruudessaamme kaikkea ymmärtäneet. Jussi vilkaisi minihameista oikeuden jäsentä, että eikö hänkään edes Miinaa puolusta.

Kun Jussin puolustautumista ei oikeus ottanut kuuleviin korviinsa, korotti Jussi kiihtyneenä ääntään. Silloin Miina tönäisi miestänsä kyynärpäällä kylkeen ja sanoi, että herää, näet painajaisunta.

Unesta selvittyään näki Jussi edessä olevat vanhuuden päivänsä valoisana.

Niin Jussi ja Miina, kuin kirjoittajakin, toivomme tämän lehden lukijoille vanhan ajan Joulurauhaa.

Onni Ryynänen

Rintamamiestilalla on elämä sammunut. Piha on autio, talo kuin hylätty. Ikkunassa on verhona huurre. Tikapuutkin kantavat, kuin ikuisen talven taakkaa.

Lumitaakan taivuttaman katajan kumarrus ja käden ojennus joulutervehdyksenä ihmislapselle.

*Jouluaattona sankarihaudoilla.
"Olemme, herra, kauan kamppailleet,
maan päällä hirmuinen on ollut sota;
meit ohjas oikeus, mut onni ei;
vain tappiosta tappioon se vei.
Oi herra, meidät sotajoukkoos ota,
ylennä meidät taivaan armeijaas;
me täällä harjaannuimme käyttöön kalvan,
mut palkan huonon saimme, palkan halvan.
Sun johdollas me voittaa voimme taas;
oi Herra, meidät sotajoukkoos ota."*

(Yrjö Jylhä, Kiirastuli)

*"Pieni joulukynttilä
pöydälläin pimeää;
mulle, liekein loistavin
lausui näin:*

Elämässä paljon on

*Kaikkialla kaivataan
kynttilää"*

(Ester Ahokainen)

Tuusniemen palvelukeskus tänään ja tulevaisuudessa

*Lea Mustosen kirjoitus Tuusniemen Jouluun 1997
Kirjoitusta ei ole julkaistu aikaisemmin*

Tuusniemen vanhainkoti muuttui 01.01.1992 palvelukeskukseksi. Nykyisen toiminnan keskeisenä ajatuksena on taata asukkaille mahdollisimman itsenäinen elämä. Hoidon suunnittelun perustana on asukkaan yksilölliset tarpeet. Toimintaa ohjaa palveluperiaate, johon kuuluu mm. itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen ja omatoimisuuden tukeminen yhteistyössä omaisten kanssa.

Palvelukeskus ja kotipalvelu tekevät tiivistä yhteistyötä vanhuksien, vammaisten ja muiden apua tarvitsevien hyväksi.

Palvelukeskuksen asukkaista suurin osa asuu vuokralla ”yksiössään”. Asukkaat voivat kalustaa huoneensa omilla kotoisilla huonekaluillaan ja tekstiileillään sekä luoda viihtyisyyttä kukkasilla. Valokuvat piirongin päällä tuovat tuulahduksen menneiltä ajoilta. Neljä huonetta käsittävässä hoitoyksikössä asuu kahdeksan laitoshoidoa tarvitsevaa vanhusta.

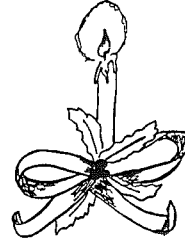
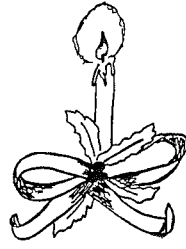
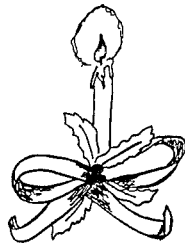
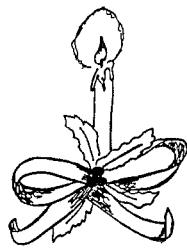
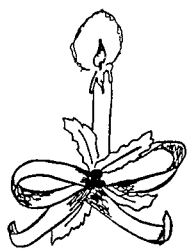
Keväällä 1997 otettiin käyttöön dementiayksikkö ”Mäntykoti”. Mäntykodissa asuu seitsemän dementiaa sairastavaa vanhusta, jotka tarvitsevat turvallisen ja rajatun ympäristön. Vanhukset viihtyvät hyvin kodikkaassa tupakeitiossa väillä leipoen ja tilavassa aulassa televisiota katsoen. Aulasta he pääsevät suoraan sisäpihalle ulkoilemaan.

Palvelukeskuksessa on omalla suihkulla ja wc:llä varustettu huone lyhytaikaista hoitoa tarvitseville. Asiakkaat voivat tulla lyhytaikaishoittoon esim. omaishoitajan loman ajaksi tai tarvitessaan tavallista enemmän hoivaa ja voimien seurantaa. Palvelukeskukseen voi tulla myös päivä- tai yöhoitoon esim. omaisen asiointi ajaksi tai oman turvattomuuden vuoksi.

Päiväkeskus ”Pirkkolassa” kotipalvelu järjestää päivätoimintaa. Asiakkaat haetaan kotoaan palvelukeskukseen aamupalalle ja sen jälkeen he pääsevät saunan lämpöön. Asiakkaat ruokailevat saman pöydän ympärillä ja voivat vaihtaa kuulumiset ja ihmetellä maailman menoa. He voivat hoitaa asiansa samalla reissulla myös apteekissa, lääkärissä ja kaupoissa.

Veikko Itkonen käy tapaamassa ystäviään palvelukeskuksessa. Kuvassa vas. Sirkka-Liisa Leppänen, Veikko Itkonen, Maija Räsänen. Kuva on otettu vuonna 2002.

Joulupukki Tuusniemen Palvelukeskuksessa v. 1996.

Sekä palvelukeskuksen asukkaat että päivätoiminnassa ja lyhytaikaishoidossa olevat asiakkaat voivat saada parturi-kampaamo ja jalkojenhoitopalveluja uudessa "salongissa". Erilaisten ryhmien, esim. eläkeläisjärjestöjen ja srk:n työseurojen, vierailut tuovat vaihtelua asukkai-

den päiväjärjestykseen. Varsinkin lasten esitykset ovat vanhuksille mieluisia ja muistoja herättäviä. Joskus asukkaat juhlivat merkkipäiviään talonväen ja sukulaisten kanssa seurojen merkeissä.

Jatkossakin vanhusten kotona selviytymistä pyritään tukemaan mahdollisimman pitkään mm. tarjoamalla lyhytaikaista hoitoa palvelukeskuksessa. Vanhustenkotiyhdistyksellä on suunnitteilla pienryhmäasunto vanhustentalo III:lle ns. välimuotoista asumista tarvitseville, mikä vähentäneen paineita palvelukeskuksen suuntaan.

Nykyaikainen tekniikka, mm. turvapuhelimet asiakkaiden kotona ja kulunvalvonta palvelukeskuksessa, ovat jo käytössä. Tulevaisuudessa tekniikka tulee lisääntymään, muttei koskaan voi korvata hoitajia ja inhimillisyyttä.

Yhteistyö Tuusniemen sairaalan, kotisairaanhoidon ja kotipalvelun kanssa on toiminut hyvin. Jatkossa sitä tarvitaan yhä enemmän, jotta asiakkaalle saadaan järjestettyä mahdollisimman hyvä hoito siinä ympäristössä, missä se on mielekkäintä.

Dementiayksikkö palvelee kuntalaisia paitsi tarjoamalla pysyväishoitopaikkoja myös tukemalla dementiaa sairastavien omaishoitajia antamalla tietoa dementiaasta ja järjestämällä tarvittaessa omaisten kerhotoimintaa. Mäntykotiin voi tuoda lyhytaikaishoitoon kotona asuvan vanhuksen esim. omaisten loman ajaksi.

Palvelukeskuksen keittiö valmistaa aterioita mm. kotipalvelun asiakkaille kotiin kuljetettavaksi. Lisäksi terveydellisten syiden vuoksi asiakkailta on mahdollisuus ruokailla palvelukeskuksessa. Samalla palvelukeskuksen hoitajat huolehtivat heidän lääkityksestään ja voinnin seurannasta.

Palvelukeskuksen toiminta muotoutuu vanhustenhuollon yleisen kehityksen myötä. Tärkeää on kuitenkin kuunnella kunnan vanhusten toiveita palvelujen järjestämisen suhteen sekä huomioida heidän erityistarpeensa.

Kehittyneekö Tuusniemestä Suomen Florida? Aika näyttää.

vuonna 1997

Lea Mustonen

Palvelukeskuksen vastaava hoitaja

Tuusniemen pappilan piista luetaan nyt Kiinassa

Minna Canthin novelli Missä onni (1895) julkaistiin tämän vuoden keväällä Kiinassa. Se sisältyy pitkäaikaisen käännöstyön tuloksena syntyneeseen kokoelmaan, joka käsittää kirjailijan kolme näytelmää ja neljä novellia.

Professori, kääntäjä Yu Zhiyanin mukaan (HS 19.3.2007) Minna Canthin realistisella kuvauksella yli sadan vuoden takaisesta Suomesta on yhtymiä nyky-Kiinaan: samoja psykologisia ja yhteiskunnallisia ongelmia. Canthin teoksissa käsitellään köyhyyttä, epäoikeudenmukaisuutta, moraalikysymyksiä, mutta myös rakkautta. *Missä onni?* kysytään Kiinassakin.

Novellissa *Missä onni?* kerrotaan Tuusniemen pappilan nuoresta piikatytöstä Hilma Reiniuksesta, joka unelmoi pääsevänsä tukalasta tilanteestaan, köyhyydestään ja uuvuttavasta ympärivuorokautisesta työstään menemällä rikkaisiin naimisiin. Pappilan lasten aloitettua opiskelunsa Savonlinnassa Hilma pääsi kaupunkiin heidän tuekseen ja taloudenhoitajakseen. Siellä hän tapasi keski-ikäisen, toimeliaan ja rikkaan tamperelaisen kauppiaan, josta myöhemmin tuli villankehruutehtaan omistaja. Avioliitto solmittiin pikaisesti. Hilman unelmat alkoivat toteutua kultakelloa, leninkikankaita ja revonnahkaturkkia myöten. Minna Canth kirjoitti: ”Häitten jälkeen Hilma katosi näköpiiristämme. Tampere oli siksi kaukana, ettemme hänestä mitään kuulleet, eikä hän liioin kirjoittanut tuttavilleen Tuusniemelle.”

Muutamaa vuotta myöhemmin vanha tuttava meni tervehtimään yllättäen tehtailijan rouvaa tämän avaraan ja kauniiseen kotiin. Vierailusta tuli lyhyt, sillä rouva oli vaipunut apatiaan. Hän oleili pimennetyssä huoneessa, kylmyyden pelossa monien peitteiden alla, eikä jaksanut välittää muusta kuin omasta sairaalloisesta olostaan. Ei kyseltyt entisistä tuusniemeläisistä tuttavistaan.

Vuodet kuluivat. Tehtailijapuoliso teki konkurssin ja kuoli. Rouva muutti pienempään asuntoon ja hankki toimeentulonsa pitämällä ruokavieraita, joita saattoi olla päivittäin kolmisenkymmentä. Se tosin ei ollut kovin kannattavaa puuhaa, mutta hän koki itsensä onnelliseksi työaskeleissaan, vaikka hän sairasti nyt kivuliasta kihtiä. Valvoessaan öisin kipujensa takia hän kertoi tuntevansa Jumalan läheisyyden. Hän ei ollut uskonut ennen, miten vähän ihmisen onni riippuu varallisuudesta ja hyvästä asemasta. Hilma väitti jopa, että juuri huolissa elämän paras onni piileekin. Tämän kertomuksen päähenkilön mukaan itse kunkin täytyy astua oman kehityksensä polkua.

* * * * *

Minna Canthin novelli *Missä onni?* on julkaistu joululehdessä viime vuosikymmenellä. Hauskaa on ajatella, että Tuusniemen pappilan piika ongelmineen pääsi Kiinaan juuri samana päivänä, 19. maaliskuuta 2007, jolloin Suomessa nostettiin siniristiliput salkoon ensimmäistä kertaa Minna Canthin syntymäpäivän ja tasa-arvon kunniaksi.

Raija Pohjolainen

Ikivanhoissa kiinalaisissa puutarhoissa ovet ja ikkunat muodostavat kauniita maisematauluja. Kuvannut Valto Holopainen vuonna 2007.

Tuusniemen Osuuspankki uudelle vuosisadalle

Perinteisesti Tuusniemen Osuuspankki on juhlinut täysiä kymmenvuotiaan kevään korvalla. Perinteidensä mukaisesti pankki vietti satavuotisjuhlaansa 6. toukokuuta. Pankki on yhä kasvattanut liiketoimintaansa ja juhluvoiton kunniaksi pankin tase ylitti kesällä 100 miljoonan euron rajapyykin. Elokuun alussa eläkkeelle jäänyt pankin toimitusjohtaja, talousneuvos Kauko Siira oli asiasta syystäkin hyvillään. Tuusniemelle osuuskassa perustettiin 12. joulukuuta 1907 ja Kosulaan kaksi päivää myöhemmin. Näin ollen täydet 100 vuotta pankin perustamisesta tulee täyteen joulun alla.

Anna-Liisa Pekkarisen kirjoittamaa Tuusniemen Osuuspankin historiikkia on luovutettu pankin kontto-reissa jäsenille. Moni historiikin saajista on vasta nyt liittynyt pankin omistajajäseneksi, vaikka asiakkuus on saattanut olla perua vuosikymmenten takaa. Jäsenyyteen liittyy monia etuja. Osa jäsenistä arvostaa mahdollisuutta merkitä pankin lisäosuuksia ja joillekin palvelumaksuihin liittyvistä jäsenalennuksista on rahanarvoista hyötyä. Uusin jäsenetu on mahdollisuus päästä osalliseksi ylijäämän palautukseen perustuvaan POP Bonukseen. Siitä jäsenet hyötyvät käyttämällä pankin palveluita. Pankin perinteisten palveluiden ohella varallisuuden hoitoon

liittyvien palveluiden kysyntä on jatkanut kasvuaan. Paikallisosuuspankit ovatkin panostaneet sijoituspalveluihinsa. POP Rahastojen valikoima on laajentunut ja joulukuussa pankilla ja sen asiakkailla on käytössään ajanmukainen POP Osakepalvelu.

Juhlavuosi 2007 on ollut pankille rakentamisen vuosi. Kaikissa konttoreissaan pankki on investoinut ajanmukaiseen pankkitekniikkaan. Näkyvimmat muutokset ovat meneillään Kuopion Petosen konttorissa, jossa pankin tilat lähes kaksinkertaistuvat. Remontti valmistuu vuoden loppuun mennessä. Pankin konttoriverkoston laajentuminen Juankoskelle ja Kuopioon antaa Tuusniemen Osuuspankille hyvät lähtökohdat tarjota monipuolista pankkipalvelua myös Tuusniemellä.

Yhdessä tekeminen on osuustoiminnan perusta. Paras tulos pankin kotipaikkakunnan – Tuusniemen kehittämistyössä saavutetaan yhteistoiminnalla. Tässä työssä satavuotias Tuusniemen Osuuspankki haluaa olla aktiivisena toimijana myös tulevinä vuosina.

Kiitän kaikkia pankin asiakkaita ja toivotan meille kaikille Rauhallista Joulua ja Onnea vuodelle 2008!

teksti ja kuva: Esa Simanainen

Myrskyssä Juojärvellä

Vuonna 1949 lähtivät äitini (en muista oliko myös isäni mukana), veljeni, vanhin sisareni, hänen miehensä, pastori Nevala, lasta odottavan Impi vaimonsa kanssa (Jussi, jota Impi silloin odotti, kuoli myöhemmin hukkumalla puolitoistavuotiaana), sekä moottoriveneen kuljettaja pienellä keskimoottoriveneellä, retkelle Valamoon. Silloin ei vielä ollut pelastusliivejä keksittykään ja vene oli tungokseen asti täynnä.

Ilma oli tyyni, kaunis ja aurinkoinen, kun he ajoivat suurten Juojärven selkien halki ja kauniiden saarten ohi luostaria kohti.

Matka meni hyvin ja he nauttivat munkkien tapaamisesta, luostarin näkymistä ja nuotiokahvista, jota keittivät rantakiven kolossa. Rakennukset eivät vielä silloin olleet niin monia ja upeita kuin nyt eikä siellä ollut ravintolaa, mutta pappismunkki Savva ohjasi heitä ja selosti nähtävyyksiä ja kertoi paljon heidän uskostaan ja elämästään.

Päivä alkoi kääntyä iltaa kohti ja matkalaiset aloittivat kotimatkan. Mutta nyt ei ollutkaan enää tyynä ja kaunista. Tuuli oli yltynyt ja suurilla selillä valtavat laineet roiskivat veneen sisään. Kaiken lisäksi moottoriin tuli vikaa ja se sammui kesken matkaa.

Veneessä oli moottoria vaikeaa korjata aaltojen keikutellessa pientä purtta. Ahdistus alkoi vallata sydämet: mitä jos me hukumme. Ainoa keino oli rukoilla. Ainakin pastori Nevala ja äitini rukoilivat. Ehkä toisetkin sydämessään. He alkoivat myös myrskyn pauhatessa laulaa. Siellä laajalla selällä he pienessä veneessä tunsivat varmasti samaa kuin opetuslapset aikoinaan Genetsaretin järvellä, jossa nämä ahdistuneina herättivät Jeesuksen ja huusivat: Herra me hukumme. Ja Jeesus heräsi ja tynnytti silloin sen myrskyn. Kun kerroin siitä kerran pyhäkoulussa Ahvenanmaalla ja sanoin, että sitten he purjehtivat onnellisesti rantaan, niin eräs pikku poika kysyi viisaan kysymyksen: Miten he sitten saattoivat purjehtia,

jos kerran oli tyynä? Niinpä niin, ei tyynellä voi purjehtia. No, he varmaan soutivat, vastasin.

Mutta nyt, Juojärven kovassa aallokossa, äitini ja Nevala lauloivat: "Mestari, myrsky on suuri ja mahtavat laineet käy. On taivaskin tummana juuri, ei apua missään näy. Mestari, sallitko meidän kurjien hukkua. Joka tuokio tuimasti uhkaa, meitä aaltoihin haudata? Mä tyveneks aallot ja tuulet saan, rauha vaan. Pauhatkoon meri siis aaltojen, tai henkien, taikkapa ihmisten.

Ei hätää, kun tullunna laivahan, on Mestari maan, meren, taivahan. Hän kaikki saa kauniisti taipumaan, rauha vaan."

Jonkin ajan kuluttua, moottorin uudelleen reistaillessa, he pääsivät lopulta erään saaren rantaan, jossa saivat apua ja myös ruokaa ja muuta tarjoilua. Sieltä he sitten vähitellen pääsivät onnellisesti jatkamaan kotia kohti.

Minä ja sisareni poika olimme täysin vaarasta tietämättöminä Nupposessa naapurissamme hoidossa. Meidän lahdellamme ei myrskyä huomannut.

Muistan kyllä miten huomasin levottomuuden Nupposen emännän kasvoilla, vaikka hän ei mitään sanonutkaan, kun ilta pimeni eikä matkalaisia näkynyt eikä kuulunut. Varmasti hänkin rukoili sydämessään levottomana, että ei olisi sattunut mitään.

Loppujen lopuksi hyvin myöhään illalla veneilijät saapuivat perille. Kyllä siinä helpotuksesta huokaistiin ja Jumalalle soi kiitos sydämissä. Jeesus oli taas kerran, niinkuin aikoinaan Genetsaretin järvellä, auttanut lapsensa kotisatamaan onnellisesti. Jeesus, jonka syntymäpäivää kohta vietämme, tahtoisi myös jokaisen ihmissydämen omakseen ja tahtoisi saada kerran olla saattamassa jokaisen Taivaan kotiin asti. Annathan elämäsi Hänen käsiinsä.

Hyvää joulua.

Tuulikki Metsola

Kuvat Tuulikki Metsolan kokoelmista

Matka alkaa Pappilan rannasta. Vas. Anni Rothberg, Sulo Nevala, Ukko Rothberg, Taavetti Miettinen, Impi Nevala.

Nuotiolla Luostarin rannassa. Vas. Anni Rothberg, Ukko Rothberg, Taavetti Miettinen, Erkki Aaltio, Liisa Aaltio.

Perillä Luostarissa. Takana päära-kennus. Vas. Ukko Rothberg, Sulo Nevala, Liisa Aaltio, Anni Roth-berg, Impi Nevala, edessä pappis-munkki Savva.

Lasten onnellisten maa

*Sitä polkua, joka vie pitkin rantaa
ja kulkee Ryönänjoelle päin,
astele silloin, kun savikot kantaa
ja on kaksi päivää lähekkäin.*

*Kun tulet läpi sen Rantalan salon,
olet saapunut perille sinne,
missä nähdä saat päreillä vuoratun talon,
jonka takana keltakukkainen rinne.*

*Ne on juhannuskukkia, kulleroita
ja rinne lukkarin puustellin maata.*

*Siinä sellainen näky, jota muut ei voita
eikä katsoja koskaan unohtaa saata.*

*Kun sinne ehdit, niin voihan olla,
että kaikki on aivan toisenlaista;
ei keltakukkia vainiolla,
vain rannalla vedessä rentukkaista.*

*Eikä tupaakaan löydy entistä ihan,
lie kadonneet navetat, tallit jo sieltä,
ja ajan tuulet lakaisseet pihan,
kun vanha on väistynyt uuden tieltä.*

*Jos olisin rannalle jäänyt se tuomi, niin
voisit istua oksalla alimmalla
ja kanssani vaipua muistelmiin
sen muuttumattoman, sinitaivaan alla.*

*Kotipiirissä siellä ja tanhuvilla
sisarukset viel yhdessä leikkiä saa,
ja kirmata kedoilla kukkasilla.
On paikka se lasten onnellisten maa.*

*Elina Junkkari kirjoitti tämän runon
1930-luvulla noin 20-vuotiaana.
Runo on Kotiseutuyhdistyksen arkistoa.*

Tämän mökin pihamaalla Joulupukki kulki joskus lahjansa tuoden, tai muuten vaan, kun kontti oli tyhjä.

Lapsuusjoulu

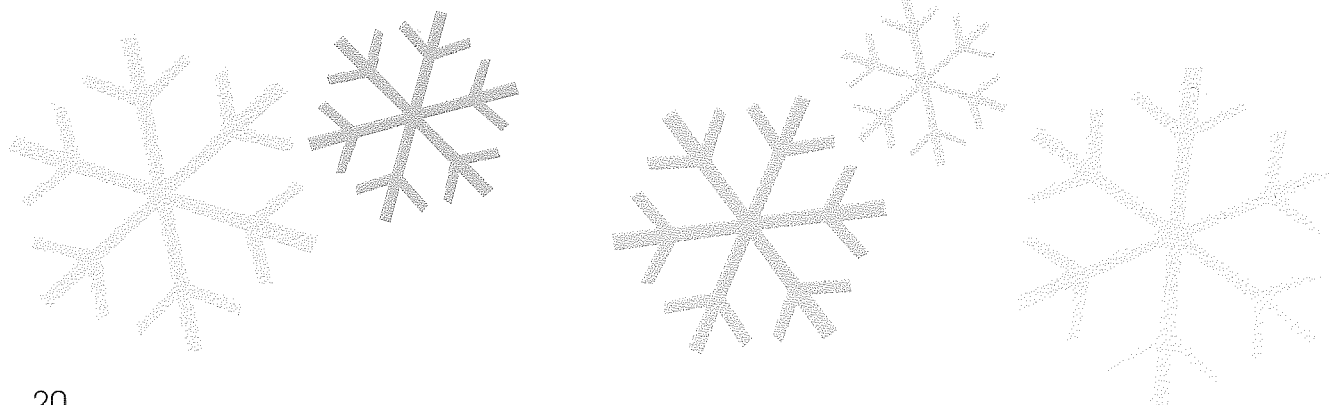
Lapsuusjoulu oli aivan oikea joulu. Valkoisen lumen peittäämä maa ja metsä. Järvi jäässä ja taivaalla kirkkaat tähdet. Vihreä joulukuusi tuvan lattialla. Pihkan tuoksui-neen. Reppipaperi-liuskoja. Oksilla muutama rasvakynttilät. Sillavillapaloja. Lanttulaatikon ja tirripaistin maku suussa.

Lahjat oli kotoisia, ei kaupasta ostettuja. Joskus sain lampaanvillasukat, pitkään varteen kudotut. Äiti sai myös jotakin. Isä toi lomalle tullessaan lippaan, joka oli tehty ruisoljista, se oli kaunis minun mielestäni. Lahja oli sekin kun isä tuli jouluksi lomalle, kai jopa parhain.

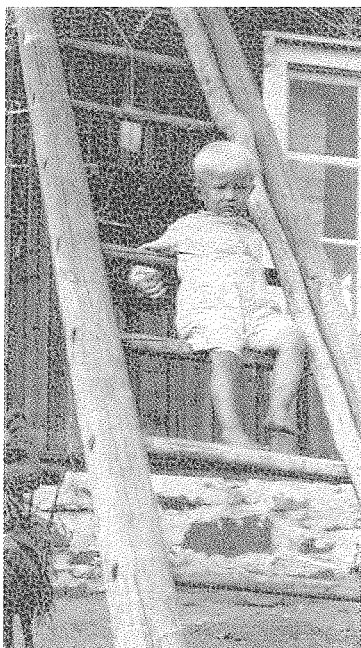
Aattona oli kylpy savusaunassa, vasta oli kesällä tehty, suopasiru oli saippuana. Saipo ei siinä hajuvesi tuoksunut. Saunan tuoksu korvasi sen. Tämä oli aivan kotoista tunnelmaa. Kahvinkorvike oli aivan hyvä vehnäspalasin kanssa.

Karjakin sai jouluna sipulia, suolaa, ”jauhokopran” ja hyvä lämmin vesi. Oli lehmällä oikeus siihen, koska saimme nauttia sen juustomaidosta, kun oli juuri jouluksi vasikoinut. Jouluaatto päättyi Jouluvirteen ja Joulupukin jälkiin lumisella pihamaalla.

Marjatta Holopainen

Koulutie Korpelan kouluun

Kirjoittaja ennen kouluikää.

Elokuun loppupuolella alkoi koulun käynti. Ennen koulumatkaa aamuisin join ainakin kahvit ja söin voileipiä. Reppuun laitoin eväiksi voileivät sekä usein myös maitopullon. Kouluun piti ehtiä kello yhdeksäksi. Selässä reppu, jossa oli eväiden lisäksi myös kirjat, menin ulos odottelemaan Kaasilansalmelta tulevia kavereita, poikia ja tyttöjä. Kun he tulivat lähdimme kävelemään koulutietä, joka kulki alkuunsa karjapolkuja pitkin. Kotirannassa joukkomme liittyivät Pienensaaren ja Riihirannan koululaiset.

Elokuinen aamu oli kesäisen viileä ja Lampsulahti höyrysi aamuista usvaa. Meidän lehmät oli ehditty lypsää ja ne loikoilivat kotirinteessä. Karjapolku oli karjan polkema ja likainen, mutta me hyppelimme pahimmat paikat yli. Saunalahdessa karjapolku kääntyi Salkolahdelle ja meidän matkamme jatkui polkua pitkin kohden Petulaa. Petulan rajalla oli aita, jossa oli veräjä. Kun menimme Petulan puolelle siellä oli usein Into niminen hevonen, jota pelkäsimme. Kun Into juoksenteli metsässä, sen liikkeet pelottivat. Monesti otimme jalat allemme ja pinkaisimme pakoon.

Ennen Petulaa oli vielä aita ja veräjä. Veräjän ylitettyämme olimme Intolta turvassa. Petulasta tuli joukkomme Ottolan, Jussilan ja Petulan pojat ja tytöt. Petulan jälkeen jatkoimme matkaa kohti Pernankangasta. Petulan jälkeen tytöt ja pojat kulkivat eri ryhmissä. Pernankangas oli pimeällä sellainen synkkä ja pelottava paikka. Siitä kerrottiin jopa tarinoita joissa oli nähty kummituksia. Pimeän aikana ei haluttu yksin siinä liikkua. Nyt kun oli valoisa ja kavereita oli monta ei paikan ohittaminen ollut vaikeaa.

Pernankankaalla polku parani tieksi. Tienlaidassa oli muutamia suuria koivuja, joiden kylkeen oli taiteiltu, kait vanhempien poikien toimesta, piirroksia jossa ”hämähäkki oli väärin päin”. Joskus me pojat lisäsimme hämähäkilkeille jalkoja. Joskus taisimme myös taiteilla uuden hämähäkin.

Matkamme jatkui kohti Koivuharjua. Koivuharjussa oli alakoulu, johon jäivät alakoululaiset. Koivuharjun pi-

halla juoksenteli koira, jota minä ainakin pelkäsin. Koivuharjasta liittyi joukkoomme, muistini mukaan ainakin Sirkka. Koivuharjasta näkyi selvästi meidän koulu Korpelassa.

Korpelasta, jossa nyt olemme, näköalat varsinkin silloin, avautuivat kauas. Lähellä pilkotti Aluslampi, mutta idässä siinsi Juojärvi saarineen ja niemineen. Koivuharjun talo näkyi myös. Kun koulupäivä oli päättynyt läksimme tietyksi kotia kohti. Matkalla emme kiirehtineet. Mieleeni on jäänyt se, että koulumatkalla kuulin monesti lehmien ammuva. Minä pidin sitä varmana syyskesän merkinä. Monesti Pernankankaalla jahtasimme oravia. Tässä hommassa muistan Juutilaisen Simon kunnostuneen hyvin. Simo ajoi oravaa puusta puuhun, eikä pelännyt korkeallakaan käyntiä. Oravaa emme koskaan saaneet kiinni. Yritys kyllä oli kova.

Tussarin käyttöä opettelimme myös. Tussareita emme vieneet Korpelan koululle vaan jätimme ne piiloon metsään. Monesti niillä paukuteltiin kotimatalla. Se tussari oli paras joka antoi kovimman paukun. Opettajamme ja vanhempamme meitä nuhtelivat ja varoittelivat tussarin vaaroista. Tussarit olivat meidän ikäkauden poikien leikkikaluja. Niiden vaarallisuus selvisi meille vasta myöhemmällä iällä. Aikanaan koulumatkalta pääsimme kotiin.

Tässä vielä eräs kouluaikainen tapaus joka on jäänyt mieleeni, ilmeisesti ”selkää pitkin”. Oli perunan nostoaika ja koulusta tultua piti mennä perunapellolle perunoita norkkimaan. Pidin perunan nostoa erittäin inhottavana työnä, jota en mielelläni halunnut tehdä. Isä kuitenkin pakotti minut pellolle. Minä panin lujasti vastaan. Olin päättänyt etten noki perunoita. Siitä isä syytti minua tottelemattomuudesta ja otti kiinni ja veti housut alas ja antoi varvusta oikein kunnolla. Minä tietenkin itkin ja itku kuului syksyisenä kuulaana iltana kauas. Taisinpa sitten mennä norkkimaan perunoita. Mutta, mutta mitä sain kuulla huomenna kouluun mennessä muilta pojilta ja tytöiltä. He sanoivat että sinäpä sait eilen selkääsi isältäsi, me kuulumme itkusi hyvin. Heidän sanontansa tuntui vielä pahemmalta mitä illallinen selkään saanti.

No aikanaan siitäkin selvittiin. Minulle ja varmasti muillekin, koulumatkat kuuluvat niiden muistojen joukkoon, jotka eivät häviä mielestä koskaan.

Muistelupuheenvuoro Saunaniemen koululaisten tapaamisessa Korpelassa vuonna 2006.

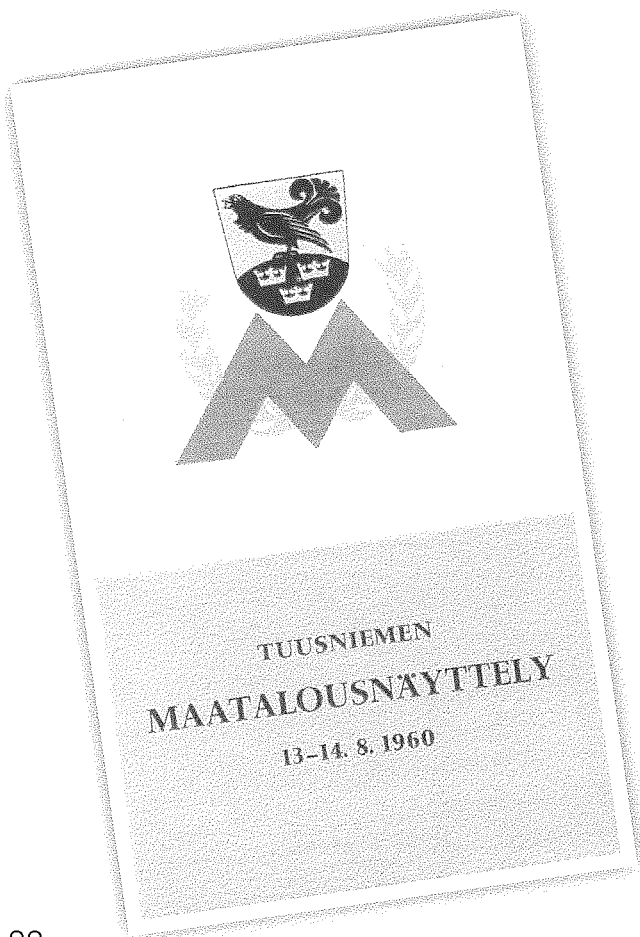
Olavi Nissinen

Tuusniemen maatalousnäyttely

Tuusniemen maatalousnäyttely vuonna 1960 on vielä nykyisten Tuusniemeläisten muistissa. Näyttelystä on kulunut 47 vuotta. Ketä olikaan näyttelyn puuhamiehinä- ja naisina?

Päätoimikuntaan kuuluivat:

- Puheenjohtaja: maanviljelijä Otto Nissinen.
- Varapuheenjohtaja: nimismies Martti Ruuskanen.
- Näyttelyn johtaja: maatalousneuvoja Mikko Korhonen.
- Sihteerit: Osuuskassan johtaja Eino Juutilainen ja isännöitsijä Veikko Haapalainen.
- Jäsenet: kirkkoherra Aimo Junkkari, rouva Selma Holopainen, emäntä Senni Leskinen, johtaja Reijo Marttala, johtaja Vilho Huittinen, kauppias Arttu Pennanen, kanttori Kauko Mikkonen, opettaja Edit Tolvanen, maanviljelijä Vilho Räsänen, maanviljelijä Juho Räsänen, maanviljelijä Kalle Pitkänen, maanviljelijä Armas Miettinen, emäntä Taina Räsänen, myymälänhoitaja Eero Holopainen, maanviljelijä Toivo Miettinen, maanviljelijä Reino Räsänen, maanviljelijä Otto Koistinen, maanviljelijä Martti Kuronen, emäntä Rauni Koistinen, maanviljelijä Arvi Voutilainen, emäntä Kaarina Asikainen, maanviljelijä Ananias Happonen, maanviljelijä Juho Veiste, metsänhoidonneuvoja Martti Rissanen, metsätalousneuvoja Armas Vellonen, maanviljelijä Janne Happonen, rouva Eeva Keränen, maanviljelijä Matti Rautaharju ja agronomi Armas Ollikainen

Silloin Tuusniemen seurakunnassa toimi pappina Arne Kankkunen. Hän kirjoitti näyttelyyn juhlarunon:

ISIEN MUISTO

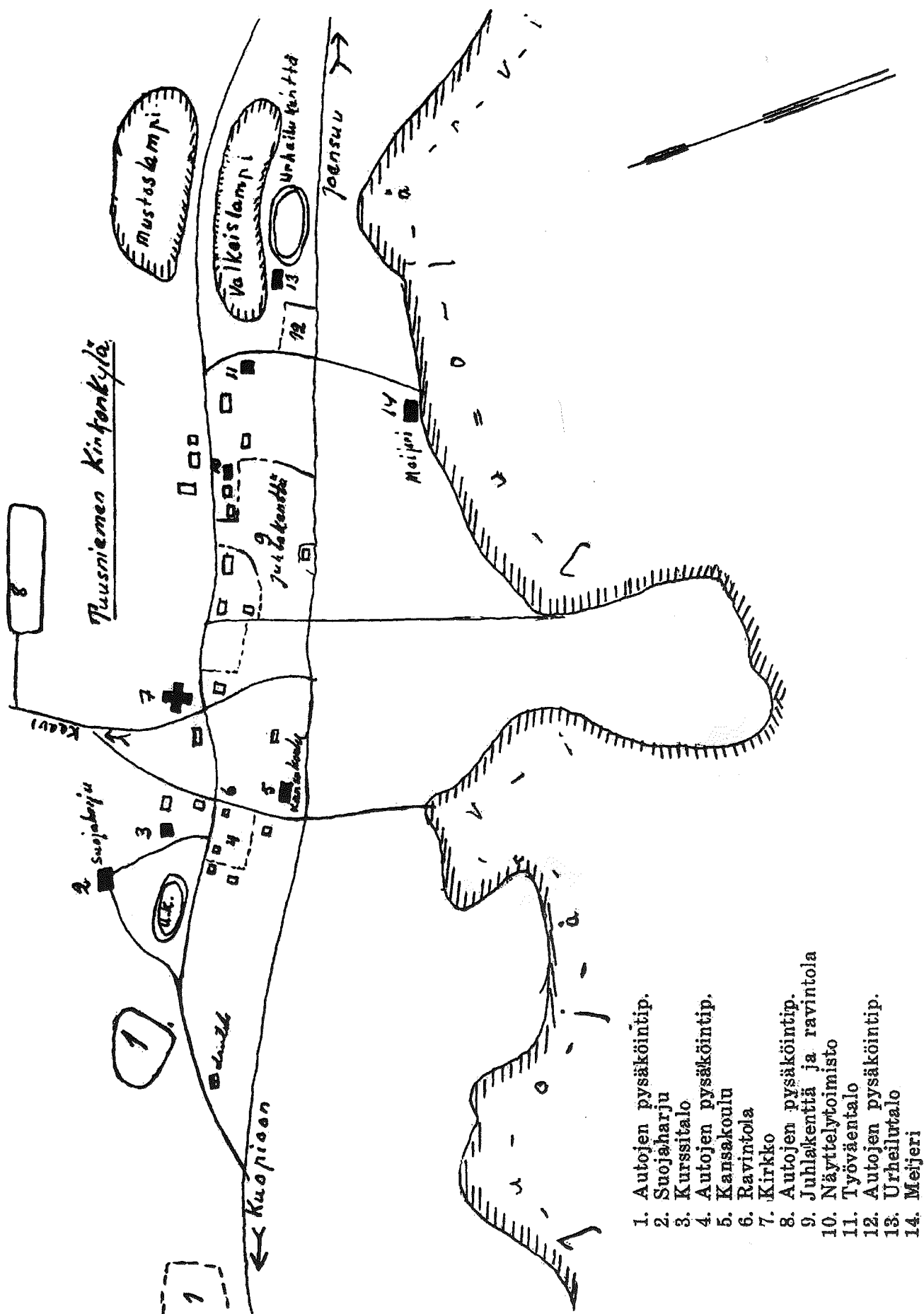
*Tanhuilla kotikontujen
työn kalliin jäljet näämme.
Ne jättämät on isien
vavalla elämäämme.
Vaik' vastuksia myötänsä
ol' tiellä isiemme,
hellittämänsä työtänsä
he teki parhaaksemme.*

*Siks' heidän miehenkuntoaan
me täällä juhlikaamme.
kun oomme tänne saapuneet
työn juhlaa viettäkäämme.
Niit; jotka maaks' jo maatuneet
kai unhoittane emme.*

*Ain' olkoon uhrimielensä
vähässä uskollinen
meit' ohjaamassa tiellensä
siunausten runsahien.
Jos itse sen he kieltäiskin,
siunattu elämänsä
on kaukaisiin aikoihin
ja kantaa hedelmänsä.*

*Näin välttämättä käyvä on,
kun Luojaan luottamalla
maat muokkasitte kuntohon
innolla uurahalla
Siks' kiitollisna vietämme
nyt Teidän muistoanne
pyytäen voimin Herramme
taivaltaa polkuanne.*

Kirj. A. Kankkunen

Kaasilansalmelaiset

Kaasilansalmi sijaitsee Ison Pahkasaaren ja Saunaniemen välissä ja lieenee leveydeltään pari sataa metriä. Salmen kautta kulki vuosikymmeniä sitten polku. Sitä pitkin Tuusniemen eteläosan asukkaat kulkivat kirkolle. Silloin ei ollut muita kulkumahdollisuuksia.

Ison Pahkasaaren puoleisella rannalla on asuttu perimätiedon mukaan jo 1800-luvulla. 1920- tai 1930-luvun alussa rakensi kunta Kaasilansalmen törmälle talon ulkorakennuksineen. Talossa oli neljä huonetta ja jokaisessa oma lämmityslaite, sekä oma uloskäynti. Talon tarkoituksena oli antaa asunnottomille asunto ja samalla asukkaat kuljettaisivat kyytiä tarvitsevat salmen yli. Näin sitten asiat toimivatkin. Huoneet täyttyivät asukkaista ja kahteen navettaan tuli muutamia lehmä. Asukkaiksi tuli perheitä, joissa oli runsaasti lapsia. 1940-luvun lopulla taisi rakennuksessa olla yli kolmekymmentä asukasta. Talon asukkaita sanottiin kokonaisuutena ”kaasilansalmelaisiksi”

”Kaasilansalmelaiset” olivat monen ammatin harjoittajia; oli suutareita, seppiä, kirvesmiehiä, puuseppiä, metsätyömiehiä sekä monet osasivat myös karjan kasvattamisen taidon. Asukkaina oli Kusti Happonen, Albin Itkonen, Kusti Juutilainen, Impi Järveläinen, Antti Rahunen, ja Ferdi Törrönen, sekä lähellä Riihirannassa Armas Pekkonen perheineen. Kaikista eniten asukkaita Kaasilansalmella oli sota-aikana ja sen jälkeisenä pula-aikana. Viimeiset asukkaat poistuivat Kaasilansalmelta 1980-luvulla. Talo purettiin ja paikalle rakennettiin leiripaikka ja salmi sai sillan.

Vuosi takaperin tapasivat pari ”kaasilansalmelaista” toisensa, vuosikymmenten jälkeen. Silloin he päättivät, että kutsutaan Kaasilansalmelle entiset ”kaasilansalmelaiset”

muistelemaan menneitä ja tapaamaan toisia. Kokoon-tumispäiväksi sovittiin 30.05.2007 klo 12.00.

Sovittu päivä koitti ja ”kaasilansalmelaisia” rupesi vartaamaan vanhalle paikalle. Yhteensä 21 henkeä. Kaukaisimmat tulijat olivat satojen kilometrien päästä. Jälleen-näkemisen riemu oli suuri. Monet eivät olleet tavanneet toisiaan 50 vuoteen. Kaikki eivät tunteeneet toisiaan, sillä vuodet olivat tehneet tehtävänsä, Kyselyjä oli; oletko Sinä...? Kukas Sinä olet? En meinannut tuntea Sinua. Mitä olet töiksesi tehnyt? Muisteltiin lapsuuden aikoja ja rippikouluvuosia. Muistot palautuivat ja täydentyivät toisten muistoista. Kaasilansalmi oli muuttunut niistä lapsuudenajan näkymistä. Lähipellot olivat muuttuneet metsiksi.

Tervahöyryt ja lotjat hinaajat olivat poistuneet Kaasilansalmelta vuosikymmeniä sitten. Soutuveneiden airojen äänet olivat muuttuneet venemoottoreiden ääniksi. Maakoisat ahomansikat olivat kadonneet. Vaikka Kaasilansalmen paikka ei ollut entisellään, niin muistot ja muistelut veivät meidät takaisin siihen aikaan, joka meille oli sitä elämämme toivon aikaa, aikaa paremmasta mitä silloin elettiin. Kaikki ”kaasilansalmelaiset” olivat työrupeamansa tehneet ja nauttivat ansaittua eläkettä. Monen terveys oli iän myötä heikentynyt. Mieliala oli kuitenkin korkealla ja päätettiin kokoontua uudelleen tulevana kesänä. Kokoon-tumisaika sovitaan myöhemmin. Eeva lupasi olla seuraavan kokoon-tumisen järjestäjä.

Rovaniemellä syyskuussa 2007

Olavi Nissinen

Vas. takarivissä: Salme Räsänen (Happonen), Simo Juutilainen, Aune Juutilainen, Sirkka Julkunen (Itkonen), Erkki Julkunen, Alma Itkonen, Eeva Lempinen (Pekkonen), Elvi Juutilainen, Pentti Rahunen ja Elina Lyytinen (Nissinen). Vas. istumassa: Olli Nissinen, Martti Happonen, Sirkka Rahunen, Elvi Juutilaisen mies, Rauha Kekäläinen (Juutilainen) Vieno Julkunen (Happonen) (Kuvassa osa on aviopuolisoita. Elina Lyytinen ja Olavi Nissinen asuivat salmen takana läheisessä Saunaniemen talossa). Kuva: Olli Nissinen.

Äänisellä 1944

Oli helmi-maaliskuun vaihteessa jatkosodan aikaan vuonna 1944 kun saimme pieni pioneeriryhmä määräyksen siirtyä Äänisjärven jäätä pitkin Pässinranta nimiseen paikkaan. Muistaakseni meitä oli alle kymmenen miestä ja yksi hevonen, kun lähdimme hiihtämällä ylittämään edessä olevaa jäämatkaa. En ole saanut varmuutta paljonko mantereella olleesta tukikohdasta tuli matkaa. Äänisniemen puolella sijaitsevaan määränpäähän luulin jotakin 5–10

km. Jää oli melkein lumeton, eikä meillä ollut lumipukuja päällä, aikamme hiihdettyä alkoi selän takaa päin kuulua lentokoneen jyrrinää ja samassa huomasimme kolme Neuvostoliiton tunnuksin olevaa hävittäjää meidän päällä ja hyvin matalalla. Meillä ei ollut pienintäkään suojautumismahdollisuutta, mutta niin vain kävi että saimme

rauhassa jatkaa matkan tekoa. Kun tulimme rannalle oli siinä useita tyhjiällä olevia pieniä asuintaloja joihin asetuimme taloksi. Ensimmäinen työ oli sitten ruveta katselemaan polttopuita, jotta asuntoihin saataisiin lämmintä. Läheisessä saarella näytti olevan polttopuiksi sopiva pieni rakennus ja päätettiin lähteä sitä purkamaan. Meitäpä olikin jostain tarkkailtu ja ennen kuin kukaan ennätti nousta katollekaan hiihti siihen mustapartainen mies, joka oli arvannut meidän aiheet. Mies oli kovasti huolestuneen näköinen ja näytti meille jotain paperia. Olin edellisenä kesänä ollut vartiotehtävissä sotavankileirillä ja oppinut siellä venäjänkielen alkeet. Selitin omille kavereille, että mies selittää että rakennus on hänen kalastusmaja ja verkkojen säilytysvarasto. Mies sai pitää mökkinsä ja puita etsittiin muualta. Mies osoittautui ammattikalastajaksi ja oli minulle kovasti kiitollinen kun sai pitää mökkinsä, kutsui minut samalla vieraaksi viereisellä saarella olevaan kotiinsa. Kun menin miehen mökille oli siellä emäntä ja eri ikäisiä lapsia, lukua en tiennyt.

Meidän saaren komennetun ryhmän tehtävänä oli rakentaa jään alle miinakenttä Ääniselle. Itse en osallistunut varsinaiseen miinoitustyöhön, minun tehtävänäni oli

yhteydenpito päivittäin mantereella olevaan tukikohtaan. Suurin osa päivästä oli kuitenkin vapaa-aikaa. Edellä kerrotulla kalastajamiehellä oli verkkoja Äänisjärvessä ja kävin niitä hänen kanssaan ajan kuluksi kokemassa. Muistan niiltä ajoilta vieläkin miten tiukassa oli kalansaalista järven jään alta. Verkkoja oli paljon ja ne olivat korkeita, mutta saalista tuli usein vain muutamia hauen pulikoita. Joku karjalainen ystäväni sanoikin nyt vuosikymmeniä jäl-

keenpäin, että kyllä kalatkin Karjalan järvisä tiesi mitä miehiä silloin jäällä liikkui.

Vielä tästä yhteistyöstä tämän kalastajan kanssa, kai se esitys lienee tullut sen kalastajan taholta. Päätettiin valmistaa hänen mökillä niin kutsuttua kiljua. Ehkä sieltä armeijan varastoista saatiin jotakin tarvikeapua ja johonkin lämpimään paikkaan laitettiin

peltinen kanisteri happanemaan. Muistan vielä miten siellä mökillä käydessä kuunneltiin miten sieltä kanisterin sisältä kuului sihinää. Sovittiin sitten päivä milloin aineen piti olla valmista ja päästäisi maistelemaan. Kävi vain niin kuin sodassa pyrkii käymään, aamulla tuli määräys, että ryhmän on siirryttävä heti mantereelle ja se kilju jäi kalastajan huoleksi. Sen ainoan kerran olen sen alan yrityksessä ollut mukana. Vielä on jäänyt mieleen sieltä saarella olostä, yksi vanha pariskunta, joka oli jäänyt sinne kalastajan tavoin evakuoimatta.

Pariskunnalla oli pieni hevonen, jolla se emäntä ajoi aina Petroskoissa asioillaan. Mies oli vanha ja melkein liikuntakyvytön, lisäksi niillä oli vuohia, joiden maitoa käyttiin ostamassa. Erikoista tässä mökissä oli, että emäntä tiesi paljon Tuusniemen asioista. Hänen sisko oli Impilahdella, nimi Mölkänen ja oli ollut Tuusniemellä evakossa, silloin miehityksen aikana, voivat pitää yhteyttä keskenään. Hänellä oli myös valokuvia Tuusniemeltä. On ollut monta kertaa tarkoitus nyt kun olisi hyvä tilaisuus poiketa siellä Pässirannassa, mutta on vain vielä jäänyt.

Antti Pitkänen

Äänisen rannalla.

Lasten mielinen joulu

*Tarina on tää vanha tuttu,
Lasten mielisille nasta juttu.
Jouluna aikuiseksi ei saa tulla,
lasten mielisenä saa olla.*

*Joululahjat pukin konttiin,
jakelu on lasten tontit.
Lapsille lahjat parhaat,
lasten mielisille sen jo arvaat*

*Lahjat ei voi unohtua pukin pajaan,
siitä ei saane mieli pahaa.
Lasten ilot lahjan saajalle,
Joulumieli lahjan antajalle.*

*Harkittu on pitkin syksyy,
millä lahjalla Joulu mieli syttyy,
Jääkööt pois turhat lelut,
niistähän tulee paljon meluu.*

*Lämmintä kaipaat lapsesi ylle
Jouluna, on talvi kylmä.
Luku hetket pienten lasten,
Aapiskirja sitä vasten.*

*Kuudessa tuikkii jo kynttilät,
eipä pukin tulo ole yllätys.
Kepin kopse kuuluu porstuassa,
pukki onkin saapumassa.*

*Osoitteessa ei sotkuja,
kun lapsille laitetaan lahjoja.
Pukki vailla Joululaulua,
muuten ei saada Joulua.*

*Pukki meille kertomaan,
Joulun viettoon neuvojaan,
Pyhäsanaa kirkkoon kuulemaan,
se kuuluu Joulun tunnelmaan.*

*Vuosituhansia kulunut on kaksi,
milloin Jeesus tuli syntyneeksi.
Lapsi aivan pieni viaton,
pelastuksen sai siunatun.*

*Enkel'kuorot ylisti lasta
meille syntynyt pelastus vasta.
Lähettiläs on Jumalan, tahdon,
että oppisimme anteeksiannon,
Uskokaamme Joulun sanomaan,
Jeesus, syntimme anteeksi antoon,
Joulu mielen meille takaa,
hyvän mielen vuosiksi jakaa.*

*Lapsia lopuksi Pukki kiittää
hyvän mieleen Jouluvirren liittää,
Nyt, Jumalalle, kunnia,
maassa rauha,
ja ihmisillä hyvä tahto.*

*Nytpä äidin yllätys tuli,
äiti mennyt ei pukin ohi,
Suukon antoi pukin parran ylle,
tavataan vuoden päästä kyllä.*

*Runon kirjoitti Tuusniemen Joululle
Runo sormi. P.L. Iisalmesta*

Pellon ja kiven raivaus Tuusniemellä

Ote Urho Kaleva Kekkosen pitämästä puheesta Rautalammen maatalousnäyttelyn avajaisissa 23.8.1952:

"Pellojen kivenraivausta on näillä alueilla suoritettu vuosikymmenten ajan, siitä ovat valtavat kivi- ja kivilätkäpölyt pellojen äärellä todistuksena. Kun kivitutkimuksen yhteydessä toimitettiin selvitys siitä, missä määrin kivenraivausta on tähän mennessä eri maanviljelysseurojen alueella suoritettu, se osoitti, että tutkittujen viljelmien pelloalasta suurin suhteellinen osuus on raivattu Mikkelin läänin maanviljelysseuran alueella, ja Kuopion maanviljelysseuran alue on toisella sijalla. Näillä maan kivistimmillä seuduilla on siis eniten myös tehty työtä asiantilanteen korjaamiseksi. Edelleen on todettu, että näillä samoilla seuduilla on sellaista pelloalaa, jolla viljelijöiden oman käsityksen mukaan vielä kannattaa suorittaa pintakivien raivausta, keskimäärin suunnilleen kolmasosa tilojen pelloalasta, koko maassa tämän suhteen ollessa keskimäärin 16,5 %. Syvemmällä ruokamultakerroksessa olevien kiven raivaaminen ei tietysti ole samassa määrin kannattavaa"

Edellä on katkelma puheesta, joka olisi voitu siirtää selaisenaan myös Tuusniemelle. Uuden pellojen raivausta tuettiin 1969 samaan aikaan kun pelloja alettiin myös paketoita.

Uuden pellojen raivaukset tuntuvat kovin pieniltä alueilta. Varsinkin nyt kun tilat ovat Tuusniemelläkin suurentuneet, jopa sadan pellohehtaarin tiloiksi.

Esim. vuonna 1963 ilmoitti maatalousneuvoja Mikko Korhonen Kuopion Maanviljelysseuran Asutustoimenjohtajalle seuraavan luettelon uudisraivauksista Tuusniemen kunnassa.

Juho Nissisen perit	Tuusniemi	N:o 11
	Kivikkoharju	0,50 ha
Pekka Lehtoviita	Ohtaanniemi	N:o 5
	Lehtomäki	0,69 ha
Viljo Väisänen	Ohtaanniemi	N:o 4
	Ruokonen	0,20 ha
Toivo Sutinen	Juonjärvi	N:o 1
	Apajahti	0,30 ha
Eeva Kesonen	Tuusjärvi	N:o 1
	Kesola	0,70 ha
Anna Meriaho	Tuusjärvi	N:o 2
	Meriaho	0,20 ha
Veikko Parkkonen	Ukonlahti	N:o 2
	Parkkola	0,34 ha
Aleks Tarnanen	Juonjärvi	N:o 4
	Metsälevä	0,47 ha
Otto Poutiainen	Ukonlahti	N:o 3
	Kivijärvi	0,56 ha
Anna Kettukangas	Kiukooniemi	N:o 1
	Kiukooniemi	0,21 ha

Venäläinen Sdalinix-raivaustraktori teki suuren työn Tuusniemen kiven- ja pellojenraivauksessa. Pellojen reunuille kohosi melkoiset kivi- ja kivilätkäpölyt. Kuva Juurikkaniemestä, jossa talon pojat poseeraavat. Alkujaan vuodesta 1957 Voutilainen-Räsänen koneyhtymä ja myöhemmin Tuusniemen Raivaus Oy raivasivat pelloja laajalla alueella Heinäveden ja Nilsiän välillä. Allis Halmers 6D työnsi jo melkoiset järkäleet (kolmas kuva). Kuvat omistaa: Raimo Räsänen.

Seppo Kekäläinen, Juurikkamäki
Mäntymäki-tilalla
Rakennettu 1940-luvulla

Kaarina Miettisen perikunta, Tuusjärvi
Kourlampi-tilalla
Rakennettu 1929

Pekka ja Riitta Räsänen, Ohtaanniemi
Rakkine-tilalla
Rakennettu 1991

Pentti ja Liisa Leppänen, Tuusniemi
Kumpusaari
Rakennettu 1941

Reino ja Helmi Pohjolainen, Salmenkylä
Rantala-tilalla
Rakennettu 2005

Maija-Liisa Uusitalo ja Jouko Venäläinen, Hiidenlahti
Venälä-tilalla
Rakennettu 1929

Paavo Nevalainen, Pajumäki
Sotkan tilalla
Rakennettu 1940-luvulla

Tuus- niemeläisiä savusaunoja

*Kuvat: Valto Holopainen.
Maalaus: "Savusaunan ikkuna" Raija Immonen.*

Matti ja Liisa Smolander, Konttimäki
Konttimäki-tilalla
Rakennettu 1936

Tuomo Miettinen, Kankaisenmäki
Jokiharju-tilalla
Rakennettu 1974

Inka ja Antti Korhonen, Kiukoonniemi
Emännänniemi-tilalla
Rakennettu 2007

Naisten mielestä hyvä juoni epäonnistui

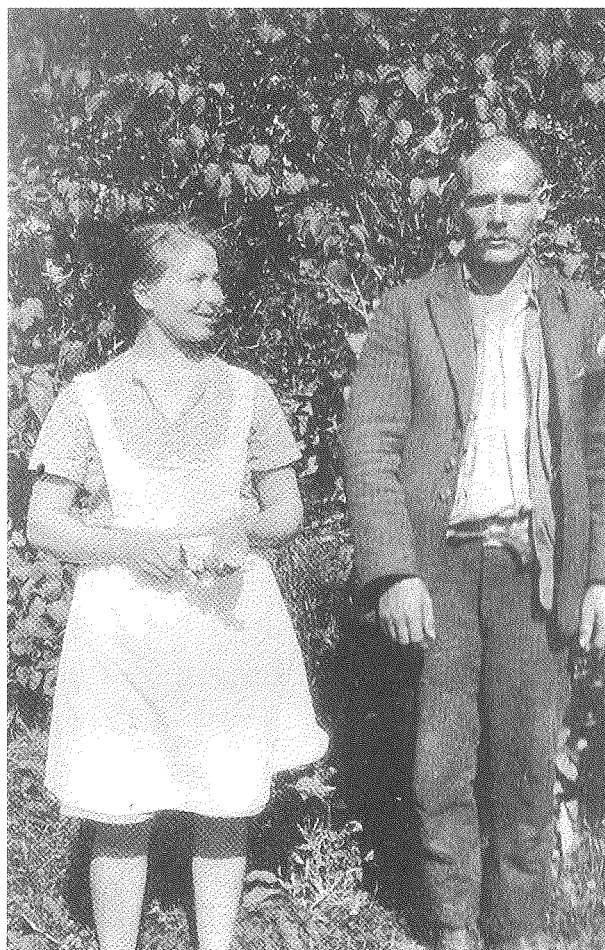
Yhteiskunnan sosiaalihuollon heikkouden takia maaseudulla kierteli ennen vanhaan talosta taloon joltakin kohdalta heikommalle osalle jääneitä miehiä. Yksi tällainen oli "Vinkka Pekka" alias Pekka Koistinen. Pekka oli hiukan vähälahjainen tai "hupsu" niin kuin hänestä oli tapana sanoa.

Pekka "rölähy" naureskeli usein kovaäänisesti, siksi ainakin lapset häntä aluksi vierastivat. Luonteeltaan hän oli sen verran levoton, ettei viihtynyt samassa paikassa montaa päivää. Omaisuutensa hän kuljetti selkärepussa. Sanomalehtipaperiin kääritty jymysätkä oli aina hänellä suupielessä. Pekka oli erittäin ahkera, siksi häntä olisi pidetty taloissa pitempäänkin töissä. Useimmiten hän karkasi työmaalta salaa ja otti palkkansa seuraavan kerran taloon tultuaan. Hyvänä työmiehenä hänelle maksettiin ajalle kuuluvaa palkkaa. Koskaan hän ei ollut rahaton, niin kuin suurin osa kulkumiehistä. Halonhakkuu, puiden pilkkominen ja ojan kaivuu oli hänen lempitöitään.

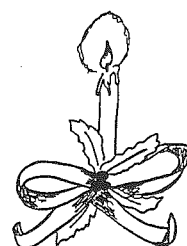
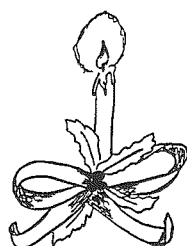
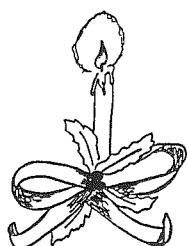
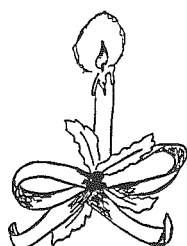
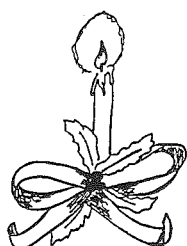
Sota-aikaan oli Kiukooniemessäkin kova työvoimapula. Niinpä talon Inka emäntä ja apulainen Lyyli miettivät, miten Pekka saataisiin pysymään talossa pitempään töissä. Niinpä naisille välähti mielestään hyvä ajatus. Kirjoitetaan Lyylille ja Pekalle kihlasopimus, jonka molemmat kirjoittavat alle ja Inka emäntä vahvistaa allekirjoituksellaan. Näin tehtiin. Pekalle sanottiin että sopimus velvoittaa pysymään talon töissä kihlattunsa kanssa. Tämä juoni ei kuitenkaan kaikilta osin onnistunut. Pekka oli yöllä pyrkinyt kihlattunsa viereen, jonka Lyyli oli pystynyt estämään. Aamulla naiset tästä vähän nuhtelivat Pekkaa. Pekka puolusteli tekoaan, koska oli monen kihlatun nähnyt nukkuvan vierekkäin. Niinpä jo seuraavana päivänä mielestään hyvän juonen keksineet naiset päättivät, että Inka emäntä kirjoittaa kihlatuille eropaperit.

Myöhemmin Pekalta jouduttiin amputoimaan jalka. Viimeiset elinvuotensa hän vietti Outokummun vanhainkodissa, jossa kävimme häntä useamman kerran katsomassa ja muistelemassa menneitä.

Juhani Mustonen

"Vinkka Pekka" ja häntä ihaileva Kiukoolan piika, joka on jäänyt tuntemattomaksi. Ei ole kertomuksen piika.

Yliopistolla

Meitä aloittelijoita tuli yksi luentosali täyteen, ainakin oli sata ihmistä. Saliin tulivat arvokkaassa jonossa opettajamme, etunenässä jo vanhempi mies, mustassa puvussa, sitten naisia ja miehiä. Perässä kulki nuorempi nainen. Tämä meni luentopöydän taakse seisomaan ja sanoi olevansa opetusjaoston sihteeri. Hän kertoi alkutietoja talosta ja talon tavoista. Sitten hän esitteli opettajamme, itse kukin kääntyi paikallaan ja nyökkäsi arvokkaasti.

Sihteeri piirsi taululle liidulla kahden vuoden janan, mihin hän merkkasi opintovaiheemme suurin piirtein, viimeiselle syksylle jäi tenttejä ja tutkielman teko.

- Sitten teille on tärkeä opetusjaoston ilmoitustaulu, siinä on kaikki tärkeät asiat, tenttijärjestykset, luentosalit, tenttien tulokset, ja niin edespäin, sanoi sihteeri.

Eteen astui vanhemman kurssin oppilas, mies, hän oli oppilaskunnan puheenjohtaja. Hän puhui oppilaskunnan toiminnasta ja sitten ilmoitti että oppilaskunnalle tarvitaan nuoremasta kurssista rahastonhoitaja. Kaikki vaan istuivat ja olivat kuin ei olisi kuulleetkaan.

- Sinä siinä reunassa, vaaleassa villapuserossa, entäs sinä? mies kysyi. Käsitin että minusta puhutaan. En sanonut mitään. - No kai sinä voit ruveta, mies päätti puolestani ja sanoi ajan ja paikan missä tavattaisiin esittelyä varten.

Alussa oli kaikenlaista huisketta. Ilmoitaututtiin oppilaskuntaan, käytiin valokuvassa opiskelijakorttia varten ym. Luennot alkoivat vähitellen.

Pääsiäisenä matkustin Tuusniemelle, sisareni Orivedeltä halusi tulla mukaan. Mies jäi kotiin hoitamaan lapsia. Ilma oli loistava, samoin tunnelma, että nyt pääsee pois Tampereelta hetkeksi kotipuoleen.

Äiti tervehti meitä suu mutrussa ja silmät kosteina, halasi sisarta ja kätteli minua. Syötiin hyvää ruokaa, lämmitettiin sauna. Sisareni eniten kertoi kuulumisiaan, ja toki minäkin kerroin opiskelustani. Minulla oli matkaeväänä paksu kirja Kailan Persoonallisuus, mikä piti tenttiä pyhiin jälkeen. En ollut aikonut olla kotona kaikkia pyhiä.

- Minä menen kirkolle viimeiseksi yöksi. Saan kirjastonhoitajalta oppikirjoja, sanoin.

- Ai siltä vaimolta, äiti sanoi.

- Miltä vaimolta?

- No ne kirkolla huastaa että out sen kansa naimisissa.

- Enkä ole, minua huvitti, tuttavilla ollaan.

- Olj miten olj niin mäne sitten. Koska tulet sitten käymään?

- Kesällä tulen, koska tulen kunnantoimistolle taas töihin, sanoin.

Kirjastonhoitajalta sain luvutat kirjat ja yösijan. Me emme tosiaan seurustelleet, olimme hyviä ystäviä, eihän minun sopinut ajatellakaan yliopiston käynnyttä virkanaisista, kun itse olin vasta ylioppilas.

Aamulla nainen tuli huoneestaan pikkuhoususillaan, vähän se hätkäytti, mutta meni pienen nautinnon piikkiin.

Sisareni tuli kirkolle Ruposen ruskeassa, hyppäsin mukaan, menimme Kuopioon ja junalla Tampereelle ja

siitä kukin omalle suunnalleen. Hyvä pääsiäinen, siitä oli hyvä jatkaa lukuja.

Toukokuun alussa pääsimme kesälaitumille, se oli yliopiston puolesta vapaa kesä, sai tehdä mitä halusi tai olla tekemättä. Minulla oli sama entinen työpaikka Tuusniemen kunnassa. Pääsin koulukaverin autossa Kuopioon asti, mutta sitten oli vastassa linja-autolakko. Menin serkulle yöksi. Aamulla töllötin linja-autoasemalla koska luulin että postiauto kulkisi. Ei mennyt sekään, asemalla oli vain mustalaisnainen, joka kädestä kertoi minulle ihmellisen tarkkoja tietoja naisesta, joka ajatteli minua Tuusniemellä. Tämä nainen ei ollut kirjastonhoitaja.

En todella tuntenut mustalaista ja ihmettelin naisen kertomia tarkkoja tietoja.

Ei auttanut muu kuin panna taksi polkemaan. Mittari naksutti ja summa vaan kasvoi. Sosiaalsihteeri, joka oli luvannut aluksi ottaa minut asuntoonsa asumaan, hirtteli taksin hintaa ja sanoi että nyt on ruvettava sitä tienamaan.

Tein entisiä tavallisia toimistoapulaisen töitäni, mutta sihteeri alkoi antaa myös vaativampia töitä. Kun kaikki ei oikein onnistunut, tuli haukut. Kun lisäksi oli Alkon lakko, sihteeri alkoi siitä hermostua ja minun asumises-tani hänen luonaan ei alkanut tulla mitään, sielläkin haukui. Pääsin hammaslääkärin alivuokralaiseksi hänen isoon asuntoonsa, siinä oli keittiön lisäksi iso olohuone ja kolme erillistä kamaria. Hammaslääkäri yöpyi vain muutamia öitä viikossa, sillä hänellä oli asunto Kuopiossa. Asunnossa lisäksi asui kaksi naista omista huoneistaan. Heillä oli omat kaverinsa ja menonsa, joskus vain sattumalta tavattiin keittiössä. Joskus he pitivät juhlia, mihin minä en kelvannut. Kävin kotona saunomassa ja viettämässä viikonloppua ainakin kaksi kertaa kuukaudessa.

Yhdestä työstä sihteeri hiilti niin että sanoi esittävän-sä lautakunnalle minun työn loppumista. Siinä seisoes-sani haukuttavana ajattelin että jos ero tulee, niin äidillä aina on puuhommaa ainakin, ja saan talosta ruoan. Sihteeri unohti tämän sitten ja liukui kesälomalle.

Hammaslääkärin asuntoon tulivat siinä keväällä olleet koululaiset takaisin ja kahdeksi viikoksi sain vielä tilapäisasunnon. Lähtöä edeltävällä viikolla oli tarkoitus pitää juhlia muutaman tutun tytön kanssa, viinit ja kaikki oli varattu. Menin linja-autoasemalle odottamaan Ruposen ruskeaa Heinäveden suunnasta, mutta tyttö ei tullut. Vanha tuttu Erkki Karvinen oli ajamassa ruskeaa ja juteltiin. Samassa autossa oli myös Heinäveden kouluajoilta tuttu Hartikaisen Esa, joka kertoi olevansa rajavartijana Pohjois-Suomessa. Niin juhlin juhiani sitten yksin.

Syyskuun alussa yliopisto, universtas, kuten sitä sanottiin, odotti. Koko kesältä oli pitänyt maksaa Tampereelle asuntolan vuokra, pakkohan se oli, jos meinasi asunnon pitää.

- Tässä sen herran itu alkaa jo vähän vihertää, ajattelin siskon miehen puheita viime joulun alla.

Tapio Räsänen

Joulusauna Paimenensaarella

On jouluviikko. Olen ajanut autolla Levälahteen. Edellisellä viikolla palatessani verkoilta mökiltäni Paimenen Janne tuli vastaani ja siinä kuulumiset vaihdettuamme, Janne rauhalliseen tapaansa totesi. ”Tulethan sinä taas joulusaunaan”. Lupasin tulla keskiviikkona puolen päivän jälkeen. Nyt olen matkalla joulusaunaan. On ilta ja pimeää, pimeän kuun aika. Työkiireet ovat myöhästyttäneet lähtöäni. Jätin auton tukkinippujen väliin. Levälähti on niitä täynnä aina Topin saareen asti.

Hiihdän hiljaa, pakkasta vain jokunen aste. Ajattelen mennyttä vuotta ja maisemaa. Pimeällä maisemasta erotuu vain ääriviivat. Mestarin Topin mökissä palaa kirkas valo, varmaan hasakki tai tilley. Pilkon talossakin näyttää olevan valot.

Etenen pysähdellen päästäkseni tunnelmaan, joulu-tunnelmaan. Olen niin paljon myöhässä, että arvelen sisarusten Iidan, Helmin, Matin ja Jannen jo kylpeneen. Kiirettä ei ole.

Nuottakodan luo tultuani, muistan Jannen kertomuksen, kuinka he Tannisen Paavon kanssa saivat nuotalla yli 600 kiloa lahjoja. Vene piti upottaa, että nuotta saatiin uitetuksi siihen kalat vedetyksi veneellä rantaan.

Ohitan pienen rantasaunan, joka nyt palvelee pyykkihuoneena. Rannasta ylös hiihtaessani, pysähdyn kiviraunion kohdalla muistelemaan Jannen kertomusta talonvartijasta. Erään kerran kesällä käydessäni Paimensaarella ihmettelin, ettei ketään ollut kotona ja ovi oli auki, lukitsematta. Mainitessani tästä Jannelle, hän sanoi, ettei talolle voi tapahtua mitään pahaa, sillä Vanha Matti vartioi siinä, missä raunion päällä on valkoinen kivi.

Ajattelin ensin puhdistaa lumen valkoisen kiven päältä. Jätin kuitenkin tekemättä. Hiihdin rinnettä ylös, ohi valtavan sembramännyn, jonka siskokset olivat istuttaneet vuonna 1921.

Tultuani savusaunan kohdalle, aistin saunan tuoksun, en pysähtynyt, vaan jatkoin matkaani ohi saunakaivon, jonka kantena oli seitsemän neliön kivi.

Tulin suojaan pihapiiriin, joka muodosti neliön, edessä varsinainen asuinrakennus. Vasemmalla oli aitta ja puuvaja, oikealla talli, navetta ja heinäliiteri. Kaikki muut rakennukset olivat hirrestä veistettyjä paitsi heinäliiteri, joka oli laudoista. Olihan talossa ollut myös saha. Pihapiirin sulki kalustoliiteri, jossa ajokalut ja työvälineet säilytettiin. Pihapiiriin kuuluivat hiukan kauempana olevat riihi, paja ja kuivaamo. Saharakennus oli jo silloin sortunut.

Astuessani porstuaan olin jo saavuttanut joulumielen. Tupaani tullessani olin kuin toisessa maailmassa. Vastapaistetun leivän tuoksu tulvahti vastaan. Tervehdin ja vaihdoimme kuulumiset. Söin palan juuri paistettua leipää ennen saunaan menoa.

Riisuin päällysvaatteet tuvassa ja lähdin saunaan. Iida antoi kotona kastetun kynttilän minulle sanoen: ”Helmi kastoi näistä saunakynttilöistä näin paksuja, kun se kynttiläpahkan reikä on niin suuri”. Samalla hän ojensi mukaani pyyhkeen kotona kudotun.

Astuin saunan eteiseen. Oikealla puolella halkopinon päässä oli mylly. Mylly oli ollut sinetöity sodan aikana. Lyijysinetti riippui katkaistussa rautalangassa. Pesuhuone oli pieni, koska siinä oli pyykkipata. Pesuhuoneen ikkunan yksi ruutu oli päreellä paikattu. Ikkunan alla penkillä oli puoliksi palanut kynttilä pahkajalassa.

Saunan löylyhuone oli mustempi kuin syksyinen yö. Leppähaloilla lämmitetty kiuas oli ovesta katsoen vasemmalla nurkassa. Oikealla puolella olivat lauteet, paksuisista veistetyistä lankuista, räppänä ja lakeinen. Kuumavesisaavi oli kiukaaseen menevine kierukoineen ikkunan ja kiukaan välissä. Vasta oli haudottuna kiulussa, löylyvesi valmiina.

Paimenen savusaunan kiuas ja lauteet v. 2003. Kuva: Raimo Vihonen.

Janne oli tullut saattamaan minua ja sanoi: ”Kyllä siellä vielä löylyä riittää sinullekin. Saippua on kotitekoinen, sillä kyllä vuoden liat lähtevät. Kun olet pessyt itsesi, lyö löylyä, ja käy pitkäksi lauteille ja kuvittele, ettei mustan seinän takana ole maailmaa ollenkaan. Siinä se sielu puhdistuu”.

Saunoin pitkään. Puoliksi palanut kynttilä paloi loppuun. Sytytin uuden, sekun valaisi pitkään ennen kuin puhalsin sen sammuksiin ja menin tupaan. Janne valvoi vielä. Sain tuoreen leivän kotiin viemisiksi. Söin pari voileipää, kiitin saunasta, toivotin hyvät joulut ja painuin yöhön.

Hiihdin Paimensaaren ympäri ja Vasikon ohi. Anna-Ellin Veikolla paloi kynttilä ikkunalla.

Raimo Vihonen
Kuopio

*Paimenen Janne leipoo leipää vuonna 1978.
Kuva: Raimo Vihonen.*

Asbestilouhos

Kahvipöydässä puhe kääntyi Saunaniemen asbestilouhokseen. Asiasta oli ollut aikaisempaa vihiä ja Pahkasalon geologi Rauhanmäen Eero toi louhosasia esille edellisenä kesänä. Myös syksyn aikana Korpelan Arvi Pelkonen muisteli lapsuudessa nauttineensa louhokselta asbestia ajaneiden kuorma-autojen kyydistä. ”Autokyyti tuntui hyvältä. Menimme niiden kyydissä muutamia kilometrejä ja kävelimme jalkaisin takaisin.”

Lauri lähtee tienliehtariks’ ja mennessämme Saunaniemen koulun ohi Pahkasalon suuntaan poikkesimme tien levikkeelle. ”Tuossa sen pitäisi olla!” Laitoin kumparit jalkaan painuen syksyiseen vesisateeseen. Louhoksen rinta löytyi. Kuvittelin sen paljon suuremmaksi! Paakkilan louhokset kai olivat mielessä. Kiertelin ja katselin paikkaa. Yksi merkki asbestista oli lammikoiden ja ojien kirkas vesi. Asbestilla on todella hyvä vedenpuhdistusvaikutus.

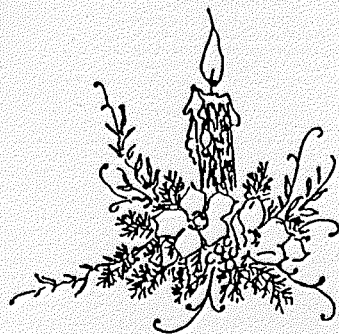
Lauri tuli viiveellä perästä nelivedolla. ”Muutamia miehiä täällä oli töissä. Ammutut kivenlohkareet ajettiin hevosella Juojärven rantaan. Rämänlahteen ja sitten vesiteitä myöten Paakkilaan jalostettavaksi”. Lahden rannalla on vieläkin asbestilohkareita jäljellä, kertoi Lassi. Suunta Rämänlahteen. Lassin maastokelpoisuus pysytteli jo lähempänä tietä. ”Siinä kalliolla niitä asbestilohkareita pitäisi olla” mainitsi perinnetietäjä Lassi.

Alueella oli tehty savottaa ja maasto myllerretty. Vesisateessa jonkun aikaa alueella rymytyäni totesin. ”Onhan tuota jo aikasa puolesta oltukii.”

Hannu Holopainen

Lassi asbestilouhoksella.

In Memoriam

Leena Kaarina Miettinen

s. 14.2.1942 Tuusniemen Tuusjärvellä
k. 12.5.2007.

Olit sotaorpo. Isäsi oli kaatunut ennen sinun syntymääsi. Olit isäsi ainoa lapsi, myöhemmin äitisi toisesta aviosta sait sisarpuolen. Asuit koko elämäsi kotitilallasi Kourlammilla. Äitisi kuoleman jälkeen asuit yksin. Sinulla ei ollut omaa perhettä.

Kaarina olit osaava nainen, teit kotitilallasi kaikki työt, olipa ne mitä tahansa. Keväällä sinut näki pelloillasi aikaisin traktorisi kanssa joko aurat tai karhi perässä. Kynsit, kylvit, niitit, teit virtaset ja puit viljat. Moottorisahakin pysyi vahvoissa käsissäsi, puhkuית elämän voimaa.

Sinulta sujui kaikki maatalouden työt, ensin hevos-aikaan ja sitten koneitten kanssa. Hevoset sinua kiinnostivat. Hevostalouslehti löytyi postistasi. Tiesit tarkkaan millä pisteillä joku hevonen meni kantan kirjaan. Sinua kiinnosti hevossuvut, mutta myös kilpa-ajot.

Elit rikasta elämää, mutta lypsykarjatalous sitoi sinut tilalle. Jatkoit karjan- ja tilanpitoa sairastumisesi asti. Karjasta oli luovuttava. Vuokrasit pellot nuorille viljelijöille. Iloitsit heidän työinnostaan. Nautit kun vilja nousi oraalle ja kasvoi täyteen tähkään.

Kaarina olit yhteiskunnallisesti valveutunut, otit kantaa paikallis-, mutta myös valtakunnan politiikkaan. Ainakin pari kertaa viikossa soitit aamulla 8:n maissa, vaihdoimme mielipiteitä. Seurasit oman maamme mutta myös maailman tapahtumia. Sinulla oli selvä mielipide muun muassa Amerikan hyökättyä Irakiin. Sanoit, mitähän siitä vielä seuraa. Sitähän emme tiedä vielä. Olit vakaumuksessasi uskovainen ja periaatteen ihminen. Kuuluit keskustanaisten johtokuntaan n. 15 vuotta.

Teimme myös monet retket juhliin ja kävimme jopa Nilsin louhosopperassa. Joten sekin puoli elämässäsi oli kunnossa. Monta kertaa poikkesin valoisaa tupaasi ja istuin runsaan pöytäsi antimia nauttimaan ja ajatuksia vaihtamaan. Kotitilasi on näköalapaikalla, joten sinua tuli seurattua. Usein pyöräsi tai

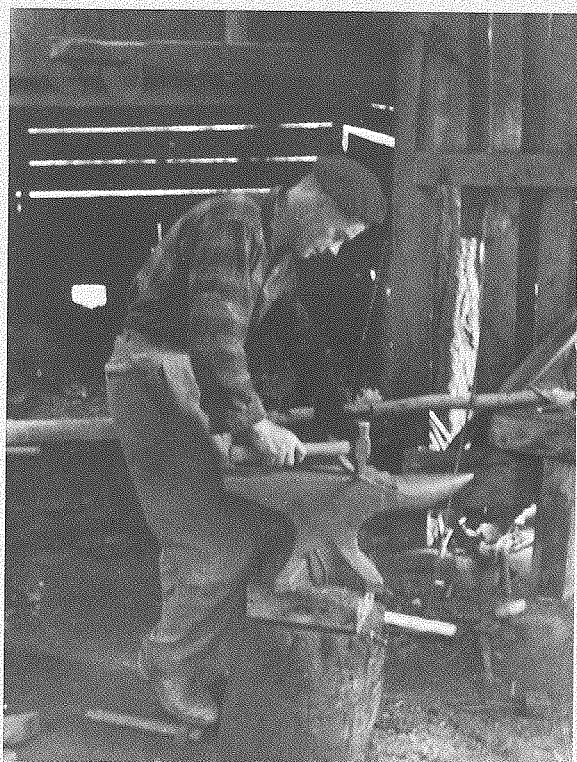
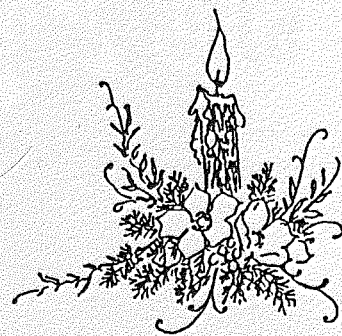
potkurisi oli bussipysäkillä katoksen takana, kun olit noussut puoli yhden autoon tai isompia ostosten ollessa kyseessä, ajoit traktorilla kirkolle. Et ollut hankkinut autoajokorttia, vaikka siihen sinulla olisi ollut erittäin hyvät edellytykset.

Olit isänmaallinen, kuinka tärkeää sinulle olivat itsenäisyyspäivän juhlat. Halusit olla sankarihaudoilla kunnioittamassa isäsi ja muiden sankarivainajien muistoa. Mitäpä lienee siinä seistessäsi mielessäsi liikkunut, sitä emme tiedä.

Kaarina – ei loista valot ajaessani kotisi ohi. Tuntuu uskomattomalta pois lähtösi. Me ystäväsi kaipaamme sinua ja siunaamme iäisyysmatkaasi.

Anna-Liisa

Seppä Olli on poissa

*Ei kuulu kalke sepän pajassa,
ei rauta tottele taitajaa.
Ei ahjon tulessa viikate hehku,
ei alaisin tavoita takojaa.*

Veikko Olavi Lempinen

s. 19.12.1934 Tuusniemen Levälähdessä,
Koivulan Uudistilalla.

Kuoli 8.7.2007, 74-vuotiaana.

Käytyään kansakoulun ja sotaväen Olavi hakeutui Leppävirralle mieskotiteollisuuskouluun v. 1954–55. Valmistuttuaan sieltä hän perusti kyläpajan, jossa takoi viikatteita, raudoitti rekiä ja teki kaikkia sepän töihin kuuluvia töitä. Hän oli myös hyvä pyssyseppä. Olavi työskenteli Palokin voimalaitostyömaalla ja Savon Sellulla tehden vaativia hitsaustöitä. Hän taisi myös vaativan teräksen hitsauksen. Erilaiset metallit tottelivat hänen taitavissa käsissään. Monilla meistä on vielä hänen tekemiään aitan avaimia, puntarin päitä ja monia muita tarve-esineitä tai hänen tinaamiaan pannuja.

Omistamiaan metsiä hän hoiti ahkerasti. Metsästys oli hänen lempiharrastuksensa. Hän luovutti ja myi synnyinkotinsa metsästysmajaksi ja iloitsi kovasti siitä, että rakennus sai tällaisen käytön. Enonsalon Erä omistaa Erä Koivulan. Seura jonka perustajajäsen hän oli. Nuorempana hän harrasti painia, ottaen osaa menestyksellisesti maakunnallisiin kilpailuihin. Koko ikänsä Olavi oli kiinnostunut hevosista ja tutuiksi tulivat monet ravit joissa hän kävi aina sairastumiseensa asti. Poikamies kun oli, niin usein tie kulki naapurin Keijon luo iltaa istumaan, televisiota katsomaan ja tuomaan toimittamiaan kauppa-asioita.

Näin ne katoavat maaseudulta erikoisosaajat. Ei seppiä, ei räätäleitä eikä suutareita. Muurarit ja hierojat vielä löytyy. Ennen oli längen tekijöitä ja melkein joka lähtöön ammattimiehiä. Heidät tunnettiin etunimeltä ja ammatista. Seppä Olli oli heistä viimeisiä. Nyt on Levälähdessä kylä ilman tätäkin taitajaa. Valot ovat sammuneet sepän tuvasta, tietä ei tarvitse aurata kun ei ole käyttäjää. Suurella kaipauksella me lähiomaiset häntä muistamme.

Eija Huovinen

Edessä vasemmallä Veikko Veiste ja tunnistamaton. Takana vasemmalta alhaalla Olavi Räsänen. Takana ylhäällä Einari Antikainen, Toivo Pelkonen, 4. vasemmalta Viljo Räsänen, 5. vasemmalta Veikko Savolainen, 6. vasemmalta Matti Räsänen, 7. vasemmalta Martti Hofren, 8. vasemmalta Antti Hätinen, 9. vasemmalta Aarne Räsänen. Oikealla takana opettaja Karttunen. Edessä oikealla Juho Veiste ja vasemmalta Esko Zitting (Juho tunnisti osanottajat kuvassa). Kuva otettu seuran alkuaikoina ilmeisesti Matti Räsänen ladolla.

Yhteistoiminnan viriäminen

Tuusjärven miehillä oli seudun ensimmäinen hirvenkaatolupa vuonna 1955 Martti Zittingin nimissä.

Tuolloin osallistuivat metsästyksen Martin lisäksi Matti, Olavi ja Vilho Räsänen, Veikko Tiilikainen ja Einari Antikainen. Metsästyksen onnistui ja Martti – isäntä sai kaadetuksi kyläkunnan ensimmäisen hirven.

Hirvi-peijaiset pidettiin tuona syksynä Räsäsenä siellä lähti ajatus liikkeelle alueen laajentamisesta Haurangin suuntaan sekä mahdollinen metsästyshdistyksen perustaminen.

Syksyllä 1956 koottiin jo ”herviporukka” laajemmalla alueella. Silloin tulivat Haurangin miehet mukaan Juho ja Veikko Veisten sekä Pekka Savolaisen voimalla.

Metsästyksen onnistui silloinkin ja peijaisissa sovittiin vilkkaan keskustelun jälkeen, että ryhdytään toimenpiteisiin metsästyshdistyksen perustamiseksi alueelle. Nämä peijaiset pidettiin Einari Antikaisen talossa.

Perustaminen

Metsästyshdistyksen perustamista varten kutsuttiin asiasta kiinnostuneita miehiä kokoukseen Ruuttulaan 20.

päivänä maaliskuuta 1957. Kutsua oli noudattanut loppuun parikymmentä miestä, jotka päättivät perustaa alueelle Tuusjärven-Haurangin Erämiehet – nimisen metsästyshdistyksen sanottuna päivänä.

Seura perustettiin nimenomaan hirvenmetsästyksen varten, pienriista on tullut mukaan seuran toimintaan hieman myöhemmin.

Seuran perustamisasiakirjan ovat allekirjoittaneet Juho Veiste, Martti Zitting ja Einari Antikainen.

Yhdistyksen säännöiksi hyväksyttiin Suomen Metsästäjäliiton laatimien mallisääntöjen mukaiset säännöt.

Samalla päätettiin liittyä Suomen Metsästäjäliittoon, sen Pohjois-Savon piiriin jäsenenä.

Oikeusministeriö on hyväksynyt yhdistyksen säännöt ja samalla merkinnyt sen yhdistysrekisteriin 15 päivänä kesäkuuta 1957, josta alkaen on nimen perään lisätty merkintä ry.

Ari Ollikainen

Pajumäen Hirvimiehet 30 vuotta

Seuran edeltäjä oli Pajumäen Paukku. Se oli kuitenkin vain pienriistaseura. Vuonna 1977 Pajumäessä alkoi herätä kiinnostus isommasta riistasaaliista eli hirvestä. Näissä merkeissä kokoonnuttiin 24.4.1977 Pajumäen koululle ja se päivä tuli seuran perustamispäiväksi.

Mukana kokouksessa oli Pajumäen Paukun, Tuusniemen metsästysseuran ja Juurikkamäen Eräpoikien edustajat sekä riistapäällikkö Martti Rissanen. Seura perustettiin ja ensimmäiseen johtokuntaan valittiin Paavo Räsänen, Simo Pelkonen, Aarne Hiltunen, Einari Järveläinen ja Urho Venäläinen. Paukku luovutti alueensa perustetulle seuralle ja sen jäsenet siirtyivät Pajumäen Hirviseuran jäseniksi. Uuden seuran perustaminen tietää aina paljon töitä. Paavo Räsänen johdolla hoidettiin rekisteröinti, maan vuokrasopimukset ja hoidettiin asiat naapuriseuroihin.

Vuonna 1978 seuralla oli luvat yhdelle aikuiselle ja yhdelle vasalle. Ensimmäisen hirven ampui Mikko Ovas-kainen ja toisen Aarne Hiltunen. Kaadot sodankäyneiltä miehiltä sujui ensimmäisellä paukulla. Oliko niin, että miehet oli rautaa ja panokset kalliita. Sinä syksynä syötiin ensimmäinen yhteinen hirvisoppa. Ja perinnettä on jatkettu joka syksy runsaan osanottaja joukon seurassa.

1980-luvulla tehtiin runsaasti riistanhoitotöitä, pienriistalle riistapeltoja, jäniksille heinää ja hirville hankittiin nuolukiviä.

1982 otettiin käyttöön ja laadittiin säännöt Mirja Hantun suunnittelema seuran viirille. Hirvikaatoluvat oli kohonnut viiteen aikuiseen ja kuuteen vasaan. Seuralla oli n. 45 jäsentä. Myös kenneltoiminta heräsi ja on jatkunut siitä lähtien.

1990 päätettiin kysyä Pajumäen koulua ostettavaksi. Kaupat syntyivät ja kunta möi koulun ja vuokrasi tontin 30 vuodeksi 5000 markalla. Siitä alkoi koulun mittavat kunnostustyöt, jotka ovat jatkuneet. Viimeisenä on hankittu vesijohto ja kunnostettu sauna. – Olemme ottaneet osaa myös seurojen välisiin ampumakilpailuihin. – Vuosien saatossa on metsästys muuttunut koirien tullessa mukaan. Seurassamme on nyt 43 jäsentä.

Puheenjohtajina ovat toimineet Paavo Räsänen 1977–1983, Tero Toivola 1984, Taisto Kröger 1985–1999, Matti Lipponen 2000–2001 ja Heikki Happonen vuodesta 2002.

– Seuramme toiminta on vilkasta ja valoisin mielin aloitamme uuden vuosikymmenen.

*Pajumäen hirvimiesten 30 v. historiikista
lyhennellyt ja kirjoittanut
sekä samalla onnea toivottaen*

Anna-Liisa Happonen

Enonsalon Erä 40 vee

Vanha maalaistalo nimeltä Koivula muuttui yhdeksänkymmentä luvun alkupuolella Levälähdessä toimivan Enonsalon Erä nimisen metsästysseuran tukikohdaksi. Seuraa perustettaessa jouduttiin tietenkin miettimään mikä ”lapselle” nimeksi. Voiton vei Miettisen Villen keksimä Enonsalon Erä. Villellä tietenkin, keskellä Enonsalossa asuvana, oli oma lehmä ojassa nimeä päätettäessä. Metsästysseura on edelleen, neljäkymmentä vuotta toimittuaan, erittäin elinvoimainen kyläyhteisön harrastustoiminnan kiintopiste. Ainakin sellaisia kommentteja kuultiin, aivan sivullisten lausumana, kun viime heinäkuussa vietettiin E. Erän nelikymppisiä Erämaja Koivulassa.

Niin tämä Koivula. Koivulan tuleminen kuvioihin on seuraavanlainen: Ensimmäiset vuosikymmenet metsästysseura toimi ilman omaa kiinteää tukikohtaa. Hirvet nyljettiin mökkien heinävaloissa, aitan seinustoilla tai vastaavissa.

Oman tukikohdan tarve oli huutava. Tässä saumassa neuvoteltiin Olavi Lempisen kanssa kauppaehdot Koivula nimisen tilan ostamisesta E. Erälle. Tai ei koko tilan vaan pitkään autiona olleiden rakennusten ja niiden alla olevan maapalan kaupasta. Koivula oli Ollin, tarkemmin seppä Ollin syntymäkotona. Hän oli seuran perustajajäsen, yksi kantavista voimista toiminnassa, erityisesti alkuvuosina. Ampui monia hirviä, ja oli luottomies jälkiä tunnistettaessa.

Olli suhtautui erittäin myönteisesti syntymäkotinsa uuteen ”tulemiseen”. Kauppahinta oli ostajan maksukyvyn mukainen, eli lähes muodollinen.

Olli seuraili mielenkiinnolla Koivulan kunnostamista. Rakennukset kun olivat ehtineet ränsistyä ja pihapolusta näki että käyttö oli loppunut. Mutta, ihme kumma, muutamassa vuodessa paikat kunnostettiin, uuttakin hiukan rakennettiin mm. sauna. Saunaa Ollikin silloin tällöin mielellään käytti.

Vuodet vierii ja porukka vaihtuu. Viime heinäkuussa seppä Olli haudattiin Ruskilaan sukunsa hautaan. Siellä omaisten kanssa sovittiin että Ollin muistoseurat pidetään Koivulassa, totta kai. Alkuvuosina, kuusi ja seitsemänkymmenlukuilla hirvi oli näillä main hyvin harvalukuisen. Sitten reilu kymmenen vuotta niitä oli lähes liikaa. Ainakin metsänomistajien mielestä. Nyt taas näyttää siltä että monena vuotena toteutettu rankka verotus alkaa tepsimään. Jälkiä on harvemmassa. Metsästys kaiken kaikkiaan on matkan varrella paljon muuttunut. Alkuun saatiin yksi hirvilupa vuoteen. Nykyään, ainakin toistaiseksi, lupia on joka syksy kaksinumeroinen luku.

Alkuun Enonsalossa ei ollut juuri yhtään tietä, ihmisiä oli. Nyt teitä niin että hyvä kun väliin mahtuu. Mutta, ihmisiä siellä on enää peräti vähän.

Niinpä maailma muuttuu. Mikäpä siinä.

Rauhallista Joulua sekä Hyvää Uutta Vuotta 2008.

Enonsalon Erän puolesta toivottavat

Mikko ja Ville

Koivula nykykunnossaan.

Tuusniemen satama

Julkista keskustelua on tänä vuonna ryydittänyt satamaan rakennettu Satamapaviljonki. Harjannostajaisetkin on pidetty. Satama-alue onkin Tuusniemen käyntikortti. Kunhan se valmistuu karavaanialuetta myöten, niin sitä ei ohikulkijakaan voi olla huomaamatta. Kuvassa taustalla näkyy teräslaivojen ”armaada” Oikealta m/s Ulla, m/s Otukka, m/s Kerttu ja m/s Juovesi.

Ei ole surullisempaa näkyä, kuin juhannusviikolla kumollaan oleva vene. Näin syksyllä ja ensi lumien aikaan on hyvän näköistä että veneet ovat käännelty alaspäin odottelemaan kevättä. Joku kalamiehen vene pitää aina olla valmiina lähtöön. Voihan olla että kalastamaan pääsee vielä viikkokaupalla. Muistammehan viime syksyn, kun joulunakin oli vielä sulat järvet.

Tuusniemen kylähistoriaa

Kojanlahtelaisen ajattelijan ja luonnontutkijan Lauri Heiskasen kirjoittamaa kylähistoriaa Tuusniemen kylästä ja asumuksen tulosta Tuusniemelle.

(Kirjoitukset Hannu Kuuselan, Kojanlahti hallussa olevista kokoelmista)

On hyvin todennäköistä että asukkaat ovat tulleet Tuusniemelle lounas- ja länsisuunnasta. Tuusniemen ensimmäinen talo on ollut Ukonlahden kylässä vuonna 1560, Tuusniemi on kuulunut 1595 perustettuun Tavinsalmen, eli Kuopion Kirkkopitäjään. Vuoden 1664 verollepanokirjan mukaan Kuopion pitäjässä on kaikkiaan 99 kylää ja niissä 305 taloa. Tuusniemen kylästä löytyvät seuraavat kylät: Juurikkamäki, Jänissalo, Kartansalo, Kiukooniemi, Litmaniemi, Lohilahti, Miettälä, Ohtaanniemi, Syrjäsaari, Tuusniemi. Kuopion pitäjän asukasluku on ollut vuonna 1660, 2000 henkeä. Kuopion tuomiokirkkoa rakennettiin vuosina 1760–1770. Kirkon rakentaminen kesti kymmenen vuotta, melkein joka vuosi laitettiin leipään pottua. Noin kymmenen vuotta myöhemmin rakennettiin Varkauteen Taipaleen kanavaa. Tällöin oli ne suuret katovuodet. Vuoden 1868 aikana raivosi suuri lavantauti ja lähes 300 miestä kuoli työmaalla. Työntekijöitä oli viidestäkymmenestä yhdestä pitäjistä.

Kojanlahden koulun vaihteita:

Kojanlahden koulu rakennettiin 1918. Koulupiiri muodostettiin Kojanlahteen 1914. Koulu toimi alkuun vuokrahoneistossa Olli Koposen talossa neljä vuotta.

Äitienpäiväjuhla Kojanlahden koululla 1930. Kuvan omistaa Mauri Räsänen.

Ensimmäisenä opettajana oli Antti Anonen. Hän haki koevuosille Kojanlahteen, mutta ei ollut kuin yhden vuoden. Toisen vuoden opettajaksi laitettiin Alli Ojalan nimen naisopettaja. Antti Anonen oli kyllä hyvin toiminnainen mies. Hän alkoi kehittää kylän oloja.

Aivan ensin hän perusti laulukuoron, olihan kylässämme hyviä laulajia. Sen jälkeen hän perusti nuorisoseuran ja alkoi harjoitella näytelmiä. Melkein joka ilta oli kuoroharjoitukset. Antti Ahonen ja Aili Ojalan olivat kumpainkin opettajan toimestaan vain yhden vuoden.

Sitten tuli oman pitäjän kasvatti, Otto Vilho Kuusela. Kuusela toimi täällä opettajana 29 vuotta, toisin sanoen kuolemaansa asti. Hän kuoli 18.11.1945. Kuusela oli suuri toiminnan mies, hän vei kylän toimintaa kaikilla tavoin eteenpäin. Hän osallistui kaikkeen kylän asioihin suurella mielenkiinnolla. Toimien niin, että kaikki hänen toimintansa oli kaikkien kyläläisten yhteiseksi hyödyksi. Meillä oli huonot yhteydet silloin muuhun maailmaan. Kuusela rakennutti yksinään puhelinlinjan Kosulaan. Matka oli kuusi kilometriä. Tämä oli kyläkunnalle suuri asia. Sai hoitaa asioita aivan kotoa käsin.

Nuorison toiminnassa Kuusela oli hyvin aktiivisesti mukana. Kaikissa juhlatilaisuuksissa hän oli juhlapuhujana. Laulukuoroa hän johti suurella mielenkiinnolla. Kuuselan ansioluetteloon saamme merkitä myös tien rakentamisen Kojanlahteen Ruskilasta Heinäveden tieltä. Tie rakennettiin 1926–1929. Tien pituus on yhdeksän kilometriä. Silloin tie tehtiin vielä yksikkötienä. Siinäpä sai tietokunta kuulla monta kertaa kunniansa, kun kukaan ei olisi antanut tien kulkea maansa kautta. Peniäkään ei olisi rahaa luovutettu. Mutta nyt on tie valtioon

hoidossa ja saamme olla kaikkien kustannuksista vapaat.

Kaikkien näiden asioiden ohella Kuusela toimi vielä kunnallisissa luottamustoimissa olleen monissa lautakunnissa jäsenenä, sekä vielä asutuskassan rahaston hoitajana. Vielä mainitsen että hänellä oli palveleva henki. Edistyksen eteenpäin viejänä hän toimi suurella mielenkiinnolla vieden nuorisoseuran toimintaa innokkaasti eteenpäin. Syksy aikoinakin hän teki Kosulaan pitkiä matkoja käyden esitelmöimässä milloin mistäkin aiheesta, ilman mitään korvausta. Hänen elämänsä päättyi suuren rasituksen takia. Kuuselan kuoleman jälkeen oli hyvin monta opettajaa tointa hoitamassa.

Ensimmäisenä Kuuselan jälkeen oli hänen tyttärensä Aino Kuusela ja Aune Kuusela. Aino

Puun sahausta kenttäsiirreillä Kuuselassa v. 1933. Kuvan omistaa Mauri Räsänen.

Koistinen toimi myös Kojanlahden koululla opettajana. Sitten Liisa Pajulahti. Miesopettajana oli Pitkänen. Näiden opettajien aikana oli nuorisoseuran toiminta vilkasta. Oli nuorisokerhon kokouksia iltaisin. Vanhempi väkikin sai olla siellä seuraamassa ja ohjelma oli monipuolista. Mainitsen vielä opettajien nimiä, Ruottunen ja Hakala olivat miesopettajia. Vielä niitä oli muutama, mutta en muista heidän nimiään. Koulun päiväkirjat ovat kadonneet.

Mainittakoon vielä että Jäätsaassa toimi vielä semmoinen sivukoulu Juho Tiilikaisen talossa. Opettajana

toimi siellä Juho Tiilikaisen miniä Inkeri Tiilikainen. Koulu oli perustettu Jäätsaareen. Liikennevaikeuksien takia matkaa kertyi noin seitsemän kilometriä ja suuret vesistöt oli ylitettävänä. Syksyisin ja keväisin vaikeutti kulkua huonot jäät. Tämä oli aivan paikallaan että tällainen järjestelmä saatiin aikaan. Oppilaita oli kahdeksan. Kojanlahden koulu lakkasi toimimasta 1965. Alkeiskoulu ja yläluokka 1966. Kojanlahden koulupiiri liitettiin Ruskilan koulupiiriin.

Muistoja

*Kaikki kukat kuihtuu kuolee,
kaikki jäävät unholaan.
Vaan se ensi lemmittyäni,
unholaan ei koskaan jää.*

*Kerran kukkii ruusu pieni,
kerran kuihtuu sekin pois.
Oi jos sinun rakkautes
kuihtumaton ois.*

Otto Vilho Kuuselan runo 13.1.1917

Runo vuodelta 1919

*Kun ensi kerran silmäs näin,
niin luulin auringon loistavan.
Kun ensi kerran äänes kuulin,
luulin lintusen laulavan.*

*Nyt kuule kuinka lausun sulle,
sydämeni pohjasta.
Ei taida koskaan tulla mulle,
toista enää semmoista.*

(oikeudet Hannu Kuusela)

Seurakuntaelämää Tuusniemellä

Opettaja Otto Vilho Kuuselan muistiinpanoja vuodelta 1943. Puhe radiossa samana vuonna.

Tuusniemen seurakunta sijaitsee Kuopion kaupungista itään päin Juojärven, Suvasveden, Riistaveden, Kaavinjärven ja Rikkaveden välisellä alueella. Kuopion kaupungista Tuusniemen kirkolle on matkaa 64 km ja talvitieta vesien jäädyttyä noin 45 km. Tuusniemi on Savon kunnista itäisin. Savon ja Karjalan maakunnan raja kulkee Kaavinjärven, Rikkaveden, Ohtaansalmen ja Juojärven kautta. Tuusniemi kuuluu Kuopion maaseurakunnan alueeseen. Tuusniemen seurakunnan perustamiskirja on kuningas Kustaa III:n allekirjoittama tammikuun 11 p:ltä 1781.

Tästä kappeliseurakunnan perustamisesta on laskettava Tuusniemen seurakunnan alku, joten Tuusniemen seurakunnan ikä oli viime tammikuussa 162 vuotta. Tuusniemen seurakunnan ensimmäisen kirkon rakennustyöt aloitettiin vuonna 1798. Kappeliseurakunta sai oman pappinsa 1801, joka aluksi toimi vaan ylimääräisenä. Vuonna 1804 sai Tuusniemi virallisesti oman ensimmäisen kappelaisensa. Kappeliseurakuntana Tuusniemi pysyi vuoteen 1870, johon oli syynä suuret katovuodet ja monet sinä aikana tapahtuneet rasitukset. Seurakuntalaiset pyysivät ja saivat asialleen lykkäystä. Vasta vuodesta 1870 lähtien on Tuusniemi ollut kirkkoherran ja pitäjän apulaisen hoitama seurakunta.

Seurakunnan papeista mainittakoon lyhyesti joitakin tietoja. Ensimmäinen pappi oli Johan Gröhn 1804–1833. Hän lepää haudattuna hautausmaassa kellotapulinvierellä, jossa on harmaa kivipaasi muistomerkkinä. Toinen pappi oli Klaus Anders Lindblad 1835–1839 ja kuoli hänkin Tuusniemellä. Kolmantena pappina oli George Mangnus Kiljander 1841–1860. Seurakunnan väkiluku oli silloin 5500. Hänen aikanaan saatiin Tuusniemelle ensimmäinen koulumestari. Kiljanderin aikana ruvettiin kirkkoa korjaamaan. Kun korjaustyöt oli saatu suoritettua, niin syttyi kirkko palamaan heinäkuun 10 p:nä 1857 ja tuhoutui kokonaan. Kellotapuli vain säilyi ja on vieläkin kunnossa. Jumalanpalveluksia pidettiin sitten lautakirkossa, joka tilapäisesti rakennettiin ja oli se käytännössä 12 vuoden ajan. Kiljander meni Tuusniemeltä Kivennavan kappelaiseksi ja oli hän siis viimeinen Tuusniemen kappelainen. Kiljanderin jälkeen tuli Tuusniemen pitäjänapulaiseksi Bernhard Kristfrid Sarlin ja oli hän pitäjän apulaisena 1860–1871 ja sitten ensimmäisenä kirkkoherrana 1871–1875. Hän oli voimakas persoonallisuus ja samalla etevä saarnamies. Pyhäkoulutyö pantiin silloin voimaperäisesti käyntiin. Hänen aikansa oli suurta siunausta tuottanutta aikaa Tuusniemelle.

Sarlinin aikana rakennettiin Tuusniemen nykyinen kirkko, joka valmistui vuonna 1869. Tämän kirkon rakensi kuuluisa kirkkojen rakentaja Mikko Karjalalahti Haapajärveltä. Sarlinin aikana oli myös suuret onnettomuudet seurakunnassa. Katovuodet 1867–1868 olivat raskaimmat. Vuonna 1866 kuoli Tuusniemen seurakunnasta 339 hen-

keä, josta isoon rokkoon 88. Kuolleisuus oli korkeimmillaan 1868, jolloin kuoli 476 henkeä. Mainittuna vuonna kuoli huhti-heinäkuun välillä 235 henkeä, joiden kuoleman syynä kirkonkirjoihin on merkitty olleen punakuume, joka on johtunut nälästä ja kelvottomista ruuan vastikkeista. Näinä synkkinä aikoina oli pappila kaiken avun annon keskus. Sarlinin ensimmäinen rouva Amanda Kristiina mainitaan itseään säästämättömänä avun antajana ja kaikkien kärsivien hoivaajana, joten hänenkin terveytensä murtui liiasta työstä ja hän kuoli v. 1868. Toinen kirkkoherra oli Bror Akseli Petrelius 1907–1930. Rovasti Laaksosen aikana kunnostettiin Sarlinin aikana rakennettua kirkkoa aivan perusteellisesti. Kirkko laudoitettiin sisältä ja maallattiin sisältä ja ulkoa. Katettiin pellillä ja hankittiin kirkkoon urut ja lämmityslaitteet. Laaksosen kuoleman jälkeen tuli kirkkoherraksi nykyinen kirkkoherra O.V. Heiskanen. Kirkkoherroja on Tuusniemellä kerinnyt olla neljä. Pitäjän apulaisista mainittakoon Henrik Pöyhönen, Konrad Ferdinand Melartin, Johan Leopold Erikson, Elovaaraksi muuttuneena toimi Tervon kirkkoherrana ja vuodesta 1900 alkaen Sakari Hämäläinen kuolemaansa 1940 asti. Hän oli viimeinen pitäjänapulainen. Apulaispapeista mainittakoon Kaarle Eemil Kalli ja nykyinen Sakkolan kirkkoherra Joonas Laurila, joka oli Tuusniemellä rovasti Laaksosen apulaisena 10 vuotta, Kanttoreita mainittakoon Paul Paulinpoika Räsänder, Karl Forsell, Samuel Cajander, Yrjö Siukkonen ja nykyinen kanttoriurkuri Otto Huttunen vuodesta 1908 alkaen. Suntuista on muistettava Henrik Lisander, Petter Järveläinen ja Paavo Hyvärinen. Pitäjänapulaisen Sakari Hämäläisen kuoleman jälkeen jäi Tuusniemi yhden papin hoidettavaksi, joten seurakunnassa on vain kirkkoherra.

Alkuperäinen Tuusniemen seurakunta on alueeltaan pienentynyt, sillä Tuusniemestä on siirretty suuri alue Riistaveden ja Vehmersalmen seurakuntiin ja pieni alue Kaavin seurakuntaan. Mutta vaikka seurakunnan alue on entisestään pienentynyt, niin väkiluku on kuitenkin kasvanut. Seurakunnan väkiluku oli 31.12.1942, 6 467 henkeä. Tuntuu omituiselta näin seurakunnan vaiheita tutkiessa, että ennen seurakunnan väkiluvun ollessa pienempi voitiin palkata kaksi pappia ja nyt on vain suuresti lisääntyneiden kirkkoherran kansliatöiden takia seurakunta yhden papin hoidettavana, Tosin on seurakunnan palkkaama kansliaapulainen kansliatöitä suorittamassa. Nykyisen kirkkoherran virkaan astuessa muuttui papin palkka rahapalkaksi.

Kiertokoulun opettajista on erityisesti mainittava Matti Markkanen ja Heikki Miettinen, joka oli tässä toimessa useita vuosikymmeniä. Loppuikänsä kuolemaansa 1940 asti hän toimi pyhäkoulun opettajana. Seurakunnan hengellinen toiminta on hiljaista, jopa tahtoo olla suuri puute pyhäkoulun opettajista. Lahkolaisuutta on vähän. Helluntalaisia on eräissä kylissä vähän ja jokunen lesdatiolainen. Kirkosta eronneiden luku on pieni ainoastaan 77 henkeä.

(Julkaisuoikeudet Hannu Kuusela)

Syksyn ja kevään hovit

*Opettaja Otto Ville Kuusela Kajaanin seminaarissa
19.3.1915*

Jokaisella vuodenaajalla on omat huvinsa ja viehätyksensä. Kutakin vuodenaikaa hartaasti toivotaan saapuvaksi kaikkine huvinensa, ikävyyksinensä ja vaihteluinensa. Kevät on valoisa ja ihana. Aurinko antaa runsaasti valonsa ja lämpönsä. Koko luomakunta herää talviunestaan. Joet ja järvet vapautuvat jääkahleistansa. Kaikkialla luonnossa huomaamme elo ja iloa. Metsät raikuvat lintujen liverryksestä. Vedessä elävät eläimet vilkastuvat ja alkavat liikkua suurissa ryhmissä. Kotieläimet tuntevat vaistomaisesti kevään tulon. Lehmät ammuvat ja hevoset hirnahtelevat kauneina kevätpäivinä. Kun karja lasketaan keväällä ulos, niin se on hyvin iloissansa. Lehmät ja lampaat juokselevat reippaina. Kasvikunta herää uuteen eloon. Metsät tuoksuvat, ja kukka ja lehtisilmu aukeavat. Ihmisrinta tuntuu vapautuvan talven tuottamasta painostuksesta. Huvia on kaikkialla luonnossa. Hauskaa on nähdä purojen ja jokien pulppuavan. Kalastus- ja veneretket ovat omiansa mieltä ylentämään ja tahtoa terästämään.

Jöröimmäkin ihmisen mieli reipastuu ja sydän heltyy kuunnellessa lintujen ihanaa ja suloista liverrystä, jota aamusta varhain myöhään iltaan metsä raikuu. Vihreä ruoho peittää maan. Kukat tuoksuvat ihanaa tuoksuansa. Hauskaa on samoilla kauniina kevätpäivinä metsässä ja nähdä ja kuulla siellä kaikkea, puhdasta ja viatonta elämää. Maamiehelle on kevät ilon ja riemun aika, keväällä

hän ilomielin kylvää siemenen maahan. Iloisina ahkerina ahertavat maanviljelijät vainioillansa. Onnellisina ja tyytyväisinä he käyvät illalla levolle. Koululaisille on kevät ilon ja riemun aikaa. Koulun loputtua he pääsevät nauttimaan kevään ja kesän kauneudesta.

Syksy on pimeämpi vuodenaika kuin kevät, mutta sil-läkin on omat huvinsa ja hauskuutensa. Tähdet tuikkivat ihanasti ja muistuttavat meille monta ihanaa kertomusta tähdistä ja maailman avaruudesta. Revontulet ja kalevan-tulet loimuavat pimeällä taivaalla. Maamies korjaa iloisenä kesällä kasvaneen viljan aittoihinsa.

Iloisina ja reippaina palaavat koululaiset jatkamaan lukujansa. Kaupungeissa alkavat monenlaiset seurat, yhdistykset, oopperat ja teatterit toimintansa. Metsästys- ja kalastusretket ovat hauskoja ja virkistäviä. Hauskaa on istua pimeänä syysiltana räiskyvän takkavalkean ääressä ja kuunnella siinä vanhojen ihmisten kertomuksia ja satuja. Syksyllä kerätään sieniä ja marjoja joita sitten laite-taan säilöön talveksi. Kun syksy kuluu yhä pitemmälle, niin yöt pimenevät ja ilma kylmenee. Vedet jäätyvät. Lammit ja järvet saavat peilikirkkaan vaippansa. Hauskaa on luistimilla viilettää päilyvää jäätä pitkin. Pian alkaa sataa lunta ja talvi seuraa syksyä. Kevään hovit ovat yleensä kevyempiä kuin syksyn tuottamat hovit. Kevään tuottama huvi on lapsellista ja herttaista. Syksyn tuottama huvi on miehekästä ja tyydytystä tuovaa.

(oikeudet Hannu Kuusela)

Koululaisten kertomisia

Talvi

Talvi on tulossa. Lumihiihtalehti alkaa kohta leijaila ja kaikki peittyy valkeaan hohtavaan lumeen. Puut ovat lumen peitossa ja ilman lehtiä. Monet eläimet nukkuvat syvää talviunta. Talvella voi olla kylmä ja pitää pukeutua lämpimästi. Talvella voi tehdä kaikenlaista ulkona. Ulkona voi hiihtää, luistella tai lasketella tai ihan vaan kävellä hangessa ja katsella ja katsella kaunista talviluontoa. Talvessa on paljon taikaa. Silloin on todella pimeää, joten täytyy olla valoa. Jos kynttilöitä on ulkona, niistä saa valoa. Linnut ovat lähteneet etelään paitsi talitintit. Talvella voi askarrella, vaikka talviaheisia piirustuksia voi piirtää. Talvella voi olla joskus suvikeli. Silloin voi tehdä lumesta kaikenlasista, vaikka lumiukkoja, tai jos osaa, voi tehdä joittenkin eläinten muotokuvia. Talvella voi olla vaikkapa lumisotaa tai jotain muita jännittäviä talvileikkejä. Silloin voi myös tehdä hienoja, todella suuria lumilinnoja. Talvi on todella mysteerinen ja taikaa täynnä oleva vuodenaika.

*Miika Tirkkonen 6. lk
Etelä-Tuusniemen koulu*

Joulutarina

Milla-niminen tyttö käveli hytisten öisellä kadulla. Pakasta oli melkein 20 astetta ja Millalla oli vain huonot ja resuiset vaatteet. Hän oli ollut orpo jo viisi vuotta, nyt hän oli 15-vuotias. Milla käveli kylmissään houkuttelevien ravintoloiden ohi. Hänellä ei ollut taskussaan sentin senttiä. Hän olisi ollut jollekin hyvin kiitollinen, jos joku olisi antanut hänelle edes yhden leivän. Edes yhden. Hän oli kerjännytkin, mutta se ei ollut tuottanut mitään. Sitten Milla näki nuorisoporukan, joka lämmitteli nuotion edessä. Nauru ja puhe kaikuivat kauas. Milla lähestyi porukkaa.

Pian hän olikin jengin edessä. ”Tuutko mukaan?”, joku heistä kysyi. Millan sydän hypähti ja hän sanoi: ”Tuun”. ”Oot sä kerjäläinen?” yksi tyttö kysyi vähätellen. ”Emmä oo”, Milla valehteli. ”No, miks sulla sitten on tollaset kuteet?”, sama tyttö tivasi. ”Mä esitän köyhää, että saan kerjättyä rahaa”, Milla sanoi rehvastellen. Nuoret katsoivat häntä ihailen. He söivät karkkia ja suklaata. Millalla oli hyvin hauskaa. Nuoret olivat 14–16-vuotiaita tyttöjä ja poikia. Kello oli jo lähellä yö kahta. Eräs poika kaivoi repustaan alkoholia ja ehdotti kaikkia juomaan sitä. Milla epäilytti. Hän ei olisi halunnut juoda, mutta ei hän olisi halunnut menettää kasvojaan yhden hassun viinapullon vuoksi. ”Milla, ota säkin!”, eräs tytöistä kehotti. ”Vai etkö uskalla?”, yksi pojista ylltyi. ”Mä otan”, Milla myöntyi. Hän otti puoliksi tyhjän pullon ja alkoi juoda.

Hän joi ja joi. Hänen kurkkuaan poltti ja hänen olonsa oli kamalampi kuin koskaan. Hän jatkoi silti kavereidensa yllyttämänä. Milla joi kaiken. Hänen olonsa oli hirveä. ”Sähän joit hyvin”, monet kehuivat häntä ja alkoivat lähteä. Milla aikoi lähteä heidän mukaansa, mutta tuupertui hankeen oksentaen. Millan kaverit olivat aivan paniikissa ja he pakenivat paikalta jättäen Millan kuolemaan.

Heti aamulla metsänvartija meni siivoamaan nuorison jälkiä, kunnes hän löysi Millan, joka makasi jähmettyneenä hangessa. Sinä päivänä oli jouluaatto. Millan kaverit veivät hänen kuolinpaikalleen kynttilöitä ja potivat hyvin syvää syyllisyyttä Millan kuolemasta.

*Eija 6. lk
Etelä-Tuusniemen koulu*

Talitintti

*Kun talviaamu jo hälvenee,
talitinttikin visertää.
Aurinko hangesta hohtaa,
ylös puuhun johtaa.
Vaikka ilta jo hämärtää
tintti vaan puussaan istuu
ja tähtiä katsoo
ja sitten lähtee pesän lämpöön,
lattialle nukkumaan,
joulu yössä.*

*Kimmo Miettinen 5. lk
Etelä-Tuusniemen koulu*

Hevosen joulu

*Tallissa seisoi polle,
nimeltänsä Volle.*

*Oli reki tallissa.
Ei hyvin kauaa.*

*Jo Volle-polle
veteli rekiänsä.
Ravissa ylös mäkeä.*

*Kirkko jo häämötti.
Uljas tamma jo odotti.*

*Jenna 6. lk
Etelä-Tuusniemen koulu*

METSÄSTÄJÄN JENKKA

Omistettu Etelä-Tuusniemen Eräveikoille 3.11.2007 50-vuotisjuhlaan

*Että, jotta, kunnes, koska, kuin, kun, passiin virkeänä kiiruhdan.
Jahka, vaikka, joskin, niin, että, jos, matkoille sanon heti "Ei kiitos!"
Ja, sekä, sekä että, eli, tai, vai oli sitten arki tai sunnuntai.
Joko, tai, mutta, vaan, siksi, siis juhlista ja savotoista veisaan viis!
Jopa, sillä, sen tähden, näet, nimittäin, elämässä silti mennään aina eteenpäin.
Jospa, sillä, sen tähden, näet, nimittäin, elämässä silti mennään aina eteenpäin.*

*Juoksen minä metsään metsästäämään, nytten vain pusassa jäniksen nään.
Otan aseeseen ammun jänistä vaan, saaliiksi makupalan kiinni saan.
Loppupäivän vietän niin herkutellen, mieli iloinen vain olla saa.
Menen minä metsään, jäniksen saan, olen tosi iloinen nyt kerrassaan.
Annan siitä paistia naapurillekin, hyvän mielen palkkioksi saan.
Annan siitä paistia naapurillekin, hyvän mielen palkkioksi saan.*

*Syksy lauantaina, sunnuntainakin metsään mennään, hirvi ampumaan.
Hirvi kohta kaatuu, paukkuja vaan, metsässä raikuen ne kajahtaa.
Kohta se kyytihin jo raahataankin, majalle se ajetaan riippumaan.
Miehet sitä nylkee naureskellen, isot ovat lihakset ja sarvetkin.
Kukapa sen kaatoikin, kuusenoksen saa, hattuunsa oksan kohta pujottaa.
Oliko se Tauno vai Hannu, Juhani, Heikki, Auvo, Pekka, Kimmo, Antti kuka muu.*

Konjunktiojenkasta mukaillen, Etelä-Tuusniemen koulun 3.-6. luokkalaiset Marja-open avustuksella.

Joulutarina

Korvatunturilla oli vilske ja vipinä, kun tontut teki lahjoja lapsille. Kun lahjat oli valmiit, tapahtui järkyttävä asia. Kaikki lelut varastettiin ja vielä sitä paitsi joulu pukki sairastui. Tontut, porot ja kaikki, jotka halusivat auttaa tulivat mukaan etsimään kadonneita lahjoja. He etsivät yötä päivää eivätkä löytäneet lahjoja. Pukkikin parani. Oli enää viikko joulun ja tilanne näytti epätoivottomalta. Kaikki lähtivät etsimään vielä leluja. Pukki näki erään luolan. Pukki meni sinne ja löysi kaikki kadonneet lelut. Joulu oli pelastettu ja pukki jakoi kaikki lahjat kaikkiin maailman koteihin ajoissa.

Juho Laukkanen 5. lk
Etelä-Tuusniemen koulu

Kun joulu saapuu

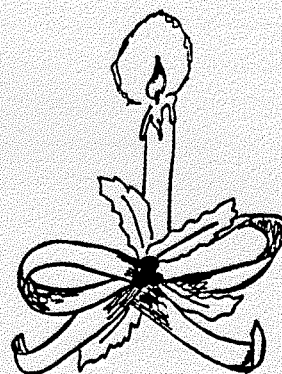
*Hankiaisella pikkulinnut iloitsee,
ja syövät siemeniä.
Ne siirtävät ja visertävät kauniisti.
Joulukuun 24. päivä saapuu joulupukki,
tulee ja sanoo
Hou, hou, hou ja jakaa lapsille lahjoja iloisesti.
Sitten lapset laulavat.
Ja joulupukki on siitä hyvin iloinen.
Lapset!
Ja seuraavaksi hänet nähdään ensi jouluna.*

Hyvää joulua kaikille!

Mika 6. lk
Etelä-Tuusniemen koulu

*Toivotamme ystävillemme
ja tuttavillemme
Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

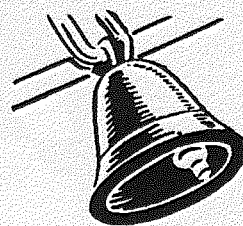
*Juhani ja Paula Airaksinen
Pekka ja Eija Auvinen
Pentti Auvinen ja Helena Taattola
Seppo ja Sirkka Heiskanen
Olli Pekka Kersio ja Asta Tirkkonen-Kersio
Valto ja Tuula Kolopainen
Kalerovo ja Taina Huhtinen
Juha Huittunen
Pertti ja Raija Huuromäki
Raimo Huhtinen
Vesa ja Ulla Immonen
Lasse ja Marja Koistinen
Olli ja Irene Lehto
Seppo ja Seija Miettinen
Reino ja Maija Miskala
Arto Mustonen ja Tiina Tuusa
Antti ja Jaana Nissinen
Berik ja Anni Nissinen
Rauno ja Tarja Nykänen
Jouni Perälä ja Helena Piispa
Kari ja Tuula Puustinen
Raimo ja Pirkko Pääkkönen
Onni, Vieno ja Tiina Ryynänen
Timo ja Lea Siisä
Teuvo ja Reetta Voutilainen*

Tuemme tällä yhteisellä ilmoituksella Tuusniemen Joulun julkaisemista.

"Leijonaperheet"

Joulutervehdys

*Kaija ja Jouko Korhonen
Maire ja Pekka Antikainen
Tuula ja Aimo Forsman
Irma ja Seppo Hallman
Hilkka ja Lauri Happonen
Aili ja Unto Hirvonen
Aino-Marjatta ja Timo Holopainen
Riitta ja Eero Hämeen-Anttila
Saara ja Tahvo Hämäläinen
Kaisa Hyvärinen
Elina ja Heikki Jahkonen
Irma ja Kaarlo Kekäläinen
Tuulikki Keränen
Anja ja Martti Kähkönen perh.
Kirsi ja Antti Miettinen
Marjatta Pekkonen
Kaija ja Tauno Räsänen
Anja ja Alpo Marku
Liisa ja Erkki Mustonen
Marja-Leena Mäkelä
Tuula ja Teuvo Nissinen perh.
Pirjo ja Jarmo Nuorento
Tuula Patriikka ja Simo Korhonen
Hilkka ja Antti Pitkänen
Hilkka Rissanen
Unto Siili*

*Tuula ja Kalervo Vartiainen
Anna-Liisa Happonen
Liisa ja Martti Rissanen
Pirkko ja Markku Airaksinen
Sinikka ja Taisto Kröger
Sisko ja Reino Räsänen
Helvi ja Reino Hiltunen
Kaarina ja Olavi Hakkarainen
Anne ja Teuvo Keinänen
Eeva Lempinen
Mia ja Timo Rätty
Eira ja Erkki Nupponen
Otto Juutilainen
Vilma ja Marko Kröger
Aira ja Heimo Parviainen
Terttu Kolari ja Martti Tirkkonen
Anja ja Viljo Tikkanen
Ulla-Maija ja Pekka Mustonen
Hilkka ja Erkki Kettunen
Marja-Leena ja Arvo Lempinen
Erja ja Pekka Martikainen
Eeva ja Raimo Savolainen
Eeva ja Erkki Tuunainen
Esko Viljami Miettinen
Haalilan Pirjo
Hilkka ja Teuvo Ronkainen*

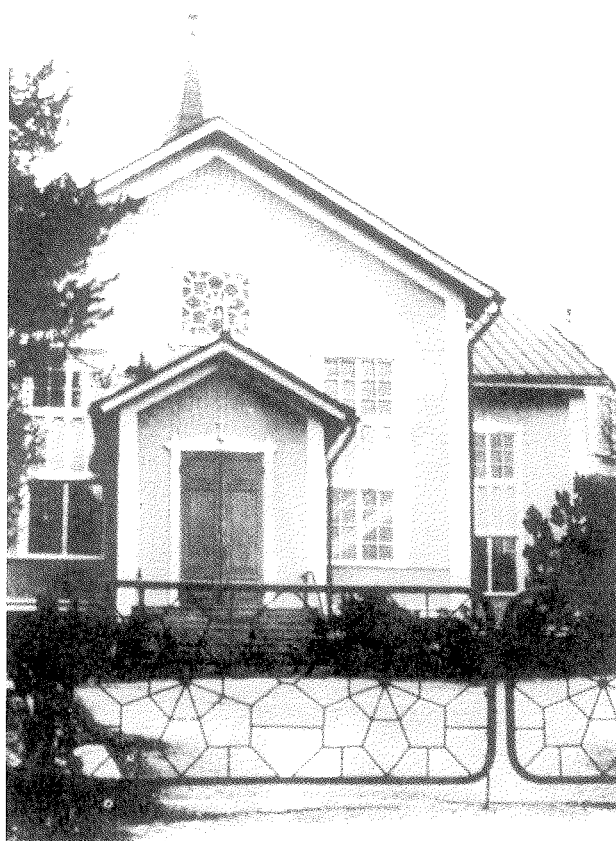

HYVÄÄ JOULUA JA ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

Tuusniemen kunta

Puh. (017) 689 041

www.tuusniemi.fi

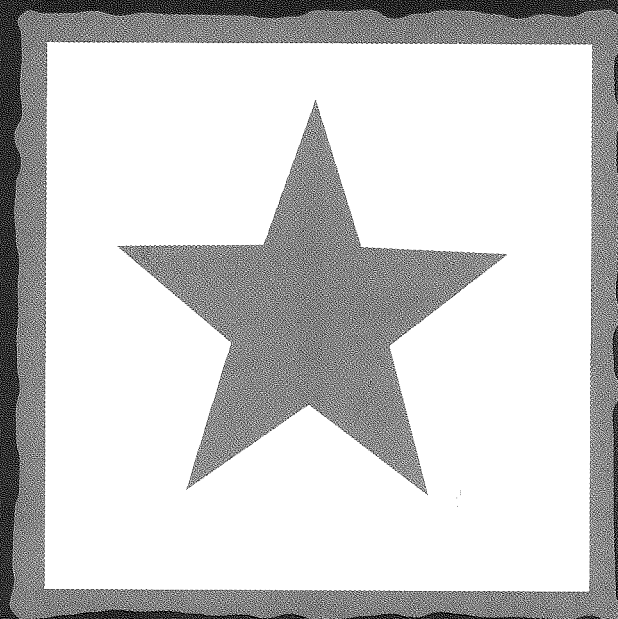
**TUUSNIEMEN SEURAKUNTA
TOIVOTTAÄ**

Joulun iloa

**TERVETULOA TAAS
JOULUKIRKKOON**

osallistumaan yhteiseen
iloomme!

**"MEILLE ON SYNTYNYT
VAPAHTAJA"**

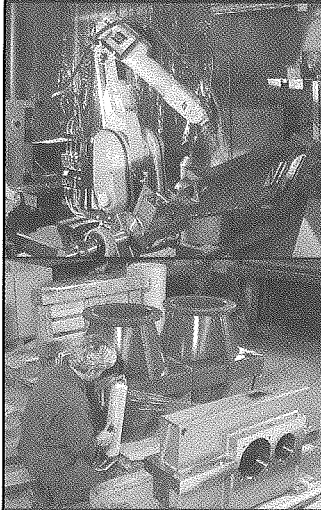

*Rauhaa Joulua
Onnea Uudelle Vuodelle*

TUUSNIEMEN
OSUUSPANKKI

**Antaumuksella
ja ammattitaidolla
laadukkaita
konepajatuotteita
vuodesta 1978.**

- **Erikoisosaaminen:**
Vaativat vaihde- ja venttiili-kotelot.
- **Omat tuotteet:**
SORI-lastun- ja pakan-suojat.
- AAA-luottokelpoisuus vuodesta 1996.
- Suomen Logistiikkayhdistyksen valitsema vuoden alihankkija 1997.
- Savon Yrittäjien palkitsema maakunnan ykkösyri-tyt 1986.
- **Tänään:**
Vahva ja luotettava yh-teistyökumppani, täyden palvelun konepaja.

**PAAKKILAN
KONEPAJA OY**

Puh. (017) 664 5511, fax (017) 664 5530
www.paakkilankonepaja.fi

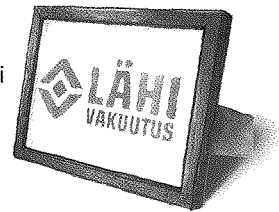
*Elcostblano Ky
Heikki Korhonen*

Rinnetie 3, 71200 TUUSNIEMI
Puh. (017) 660 123, auto 0400671020,
fax (017) 661 474

- Sähkösuunnittelu
- Sähköurakointi

Savon Lähivakuutus

Paikallinen vakuutuskumppani
p. 020 522 5900

www.lahivakuutus.fi

*On asioita, joita ei aina
edes tule huomanneeksi.*

*Kuten Terveys, Aika, Vapauskin.
Ja asioita, joita ei tarviotsekaan huomata*

Kuten Sähkö.

*Oikein Rauhallista Joulua
ja Onnellista
Uutta Vuotta 2008*

**Pohjois-Karjalan Sähkö Oy
Tuusniemi**

Elämän eri tilanteissa Teitä palvelee

Anun lahja- ja **KUKKATUPA**

Huoltotie 5, Tuusniemi,
puh. (017) 661 610

HUOM! Uudet aukioloaikamme

ma	suljettu
ti-ke	8-16
to-pe	9-17
la-su	9-13

Rukha-, hautaus- ja pitopalvelu

Keskitien Tilitoimisto Tuusniemi

KARELIA TASE

Keskitie 26, puh. (017) 661 157, 0400 122 147

*Kirjanpityt, palkkalaskenta, laskutus ja
myyntireskontra ja veroilmoitukset
sekä muut taloushallintopalvelut.*

Ota yhteys ja pyydä tarjous!

karelia.tase@netti.fi

TUUSNIEMEN SAIRAANKULJETUS OY

**Hätäkeskus 112
Autoon 0400 277 300**

Koillis-Savon Kehitys Oy on Juankosken kaupungin, Kaavin ja Tuusniemen kuntien sekä Finnvera OYJ:n omistama elinkeinojen kehittämissyhtiö.

Tarjoamme yrityksille/yrityksille aikoville

- avustamme löytämään toimitilat
- koulutuksen järjestäminen
- yritysytteudet
- rahoitusjärjestelyissä avustaminen
- hankkeistamme tuotekehityksen
- hanketoiminta
- liiketoiminnan kehittäminen

KOILLIS-SAVON KEHITYS OY

Juankoskentie 7 A, 73500 JUANKOSKI
Puh. 0400 991 239, fax (017) 613 595
E-mail: ksk@koillis-savo.net
Internet: www.koillis-savo.net/ksk

Kehittämissyhdistys Kalakukko ry

Koillis-Savon ja Kuopion seudun
maaseudunkehittämissyhdistys

**EU-rahoitusta maaseudun yhdistysten
ja yritysten pienhankkeisiin**

www.kalakukkory.fi

MEILTÄ SAAT:

- PUUTAVARAA
- OVET JA IKKUNAT
- ERISTEET
- RAKENNUSTARVIKKEET
- RAKENNUSLEVYT
- LATTIAT
- KATTEET

TARVITTAESSA KOTIINKULJETUS Avoimma ma-pe 8-17, la 9-13

www.puukeidas.fi

PUUKEIDAS

Kuopiontie 97 B, Kuusjärvi
puh. 010 820 1340, faksi 010 820 1343

TEBOIL
TUUSNIEMI

*Kiitämme kuluneesta vuodesta
ja toivotamme
Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

**Nykyaikaista huoltamopalvelua.
Tervetuloa**

Puh. (017) 661 005

**HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA**

TUUSNIEMEN APTEEKKI

PUHELIN (017) 661 228

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

KERAMIKKAPAJA

Savetar

Meijerinranta, puh. 040 590 7917

www.savetar.fi

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

**Kuljetusliike
Hannu Tervo Ky**

Matinpellontie 64
71200 TUUSNIEMI

Puh. 0400 651 240
0400 273 204

hannu.tervo@kuljetus.inet.fi

**HYVÄÄ JOULUA JA
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA**

**KONEURAKOITSIJ
ESKO HOLOPAINEN**

Puh. (017) 721 710 ja 0400 295 883

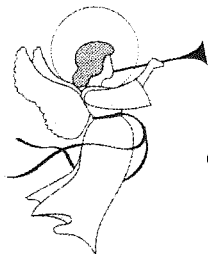
Tuoreus. Laatu. Oikea hinta. Ja lisäksi BONUS

K MARKET

TUUSNIEMI Puhelin 197 150, 197 151

Paikkakunnan edullisin ostopaikka.

Avoinna ma-pe 8.00-21.00
la 8.00-18.00
(su 12.00-21.00)

*Hyvää Joulua
ja Onnellista
Uutta Vuotta!*

MARKET

TUUSNIEMI

Tuusniemi Puh. (017) 661 204
anne.veijalainen@k-market.com

Palvelemme: Ma-Pe 8-21, La 8-18, Su 12-21

MEILTÄ SAAT BONUSTA

AGRI MARKET

**MEILTÄ SAAT
BONUSTA**

TUUSNIEMI

puh. 010 768 3831, fax 010 768 3839

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

KONEKORJAAMO A. KARTTUNEN

Luostaritie 2404
0400 421 823

Tilattaisko Teillekin?

92 % tuusniemäläisistä lukee Koillis-Savoa. (LT 2004)

PAIKALLISUUTISIA

Koillis-Savo

PL 31, 73601 Kaavi
Puh. 288 7721
www.koillis-savo.fi

ILMOITUKSET

Puh. 288 7723

SÄHKÖPOSTIT

uutiset@koillis-savo.fi
paatoimittaja@koillis-savo.fi
ilmoitukset@koillis-savo.fi

Kukat koukkuun...

Eikun kukat kukkaan. Vähitenkään se menikään...
Mutta meiltä löytyy
kalastustarvikkeet ja kukat!

TUUSKUKKA
KALASTUSTARVIKE
Kantell

Avoimna:
Ark. 8-17, la 8-14, su 8-13

Itsepalvelu ilt./kukkapiste
Hautauspäivystys 24 h

*Hyvää Joulua
ja*

Onnellista Uutta Vuotta
TUUSNIEMEN SORA OY

Keskitie 30
71200 TUUSNIEMI
GSM 0400 374 616

TUUS- SÄHKÖ

Sähkösuunnittelua
Sähköurakointia
Sähkötarvikemyynti

Tuusniemi, puh. (017) 661 077
040 528 0207
040 537 0015

PERINTEINEN HIERONTA, VOICE MASSAGE JA INTIALAINEN PÄÄHIERONTA

Mirja Poutiainen

- koulutettu hieroja
- Voice Massage -terapeutti

Lahjakortteja pukinkonttiin!

Kenttätie 6, 71200 TUUSNIEMI
Puh. 040 502 8091

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

TUUSNIEMEN LÄMPÖ JA VESI OY

LVI-ASENNUS
Aimo Poutiainen

Peltotie 1, 71200 TUUSNIEMI
Puh. 0400 372 254

Suoritamme:

- vuokrahöyläystä ja -kuivausta

Myymme:

- saha- ja höylätavaroita
- esim. paneelit, listat ympäröhöylätyt
- sekä takuukuivatut lattiapontit
- ympäripontattuna

Tarvittaessa myös kuljetuspalvelua.

PUUTAVARALIIKE TAUNO RÄSÄNEN OY

71200 Tuusniemi, puh. 661 118

HOIDAN KOTIASI

- ❖ Kodin viikko- ja kertasiivoukset
- ❖ Ikkunoiden pesu
- ❖ Lasten hoito
- ❖ Kahvi- ja ruokaleivät sekä muut leivonnaiset tilauksesta
- ❖ Kauppa-asioiden hoito ja muu asiointipalvelu
- ❖ Kesällä tilauksesta ja itsepoimien mansikkaa ja vadelmaa Koivikon tilalta

PÄIVI HÄTINEN

Mustinjärventie 121, 71380 Mustinlahti
p. 050 500 4450

Eräpaimen tarjoaa

- * tasokasta majoitusta 15 hengelle
- * kokoukset ja perhejuhlat
- * metsästys ja kalastus
- * veneretket

Konttiniementie 100, 71280 Kosula
erapaimen@erapaimen.fi
www.erapaimen.fi

Gsm 0440 678 373, 044 264 2296

TYÖPALVELUT

- erilaiset traktorityöt
- lanaus
- lumityöt
- puunkaato
- tieisännöinti
- puunpilkonta pilkekoneella

Tauno Räsänen

Halla-ahontie 69
71280 Kosula
p. 044 057 2279
taunorasanen@luukku.com

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

Valkeisen Lohi Oy

Keskitie Tuusniemi
puh. 040 356 9443

Tuusniemen parturi- ja kampaamopalvelut

Parturi-Kampaamo Eeva
Keskitie 25, puh. 044 563 0347

Parturi-Kampaamo Marjaana
Keskitie 11, puh. 040 766 1498

Parturi-Kampaamo Pirjo Miettinen
Keskitie 13, puh. 661 790

Parturi-Kampaamo Pirkko Pääkkönen
Poikkitie 2, puh. 661 051

*Toivotamme asiakkaillemme
Hyvää Joulua ja Onnea vuodelle 2008*

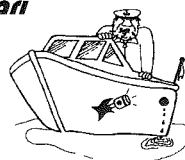
M/S SORIA

12 hengen katvastettu mäntyfiskari

*Kiitämme asiakkaitamme ja
yhteistyökumppaneitamme
ihanasta risteilykerästä. Ootamme
varauksia vastaan ensi keräksi ja
toivotamme*

HYVÄÄ JOULUA!

*Valto ja Tuula Holopainen
puh. 0400 679 999*

*Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta!*

**TUUSNIEMEN
METSÄNHOITOYHDISTYS**

*Hyvää Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta*

**METSÄKONEURAKOINTI
VOUTILAINEN OY**

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta!

SIRKKELLISAHAUSTA

Tuusniemellä ja ympäristössä

TIMO KOISTINEN

RUOKONEN, 71200 TUUSNIEMI

PUH. (017) 661 897

*Tuusniemen
Kuntoutus Ky*

- FYSIOTERAPIA-
PALVELUT
- HIERONNAT
- LYMFATERAPIA
- KUPPAUS
- SOLARIUM

TIEDUSTELUT JA AJANVARAUKSET

TUUSNIEMEN KUNTOUTUS: P. 040 545 5788

ASTA TIRKKONEN-HERSIO: P. 040 535 7544

Hyvää Joulua ja
Onnea Vuodelle 2008

Traktoriurakointi Eero Smolander Jarkko Toivanen

Susijärvi, 71240 Paakkila

Puh. (017) 637 142

0400 678 112, 0400 193 564

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

1+8 henkilön
TAKSI
+ Invahissi

Puh. 0500 673 132

Auvo Heiskanen

Laukansalo, 71280 KOSULA

HOTTI
-TUVAT

Marja & Lasse Koistinen

Kojanlahti

71280 KOSULA

0400 825 514

- MÖKKILOMAT
- OHJELMAPALVELUT

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta

Karvosen puutarha

Rauhallista Joulua

Louhintaliike Vesa Savolainen Oy

Hyvää Joulua ja
Menestyksellistä Uutta Vuotta 2008!

MINVERA OY

RAUHALLISTA JOULUA

KAN ry Uuden Elämän keskus

Kaasilansalmentie 299, Pakkasalo, Tuusniemi

Puh./Fax (017) 661 660 tai 050 363 4636

Vanerinmyynti/sahaus • Kierrätystä

Hyvää Joulua
HIERONTAPALVELU
Heikki Oksman

71200 TUUSNIEMI

Puh. (017) 660 007, 050 571 1478

RAUHALLISTA JOULUA

KORPELAN HIMMELI

Aino Pelkonen

- Olkityöt • Leivonnaiset

Puh. (017) 632 148, 040 571 2003

Toivotamme asiakkaillemme Hyvää Joulua
TUUSNIEMEN KYLÄKAUPPA
Sähkötyökalut, pienkoneet, huoltotarvikkeet, työvaatteet
EDULLISESTI

Keskitie 12, 71200 Tuusniemi

Puh. ja fax (017) 661 460, 040 772 0292, 0500 671 898

Yli 25 vuoden kokemuksella suoraan tuottajalta edullisesti

laadukasta HUNAJAA

Omaan astiaan tai valmiiksi pakattuna 8 eri pakkauskokoa.

YRJÖ HOLOPAINEN

Tuusniemi, puh. 050 567 7045

Hyvää Joulua ja
menestyksellistä Uutta Vuotta

T:mi KALEVI MIETTINEN

Mustolantie 3, 71200 TUUSNIEMI

Puh. (017) 661 167

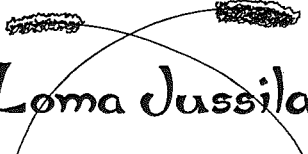
Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta
Tuusniemen Peltityö

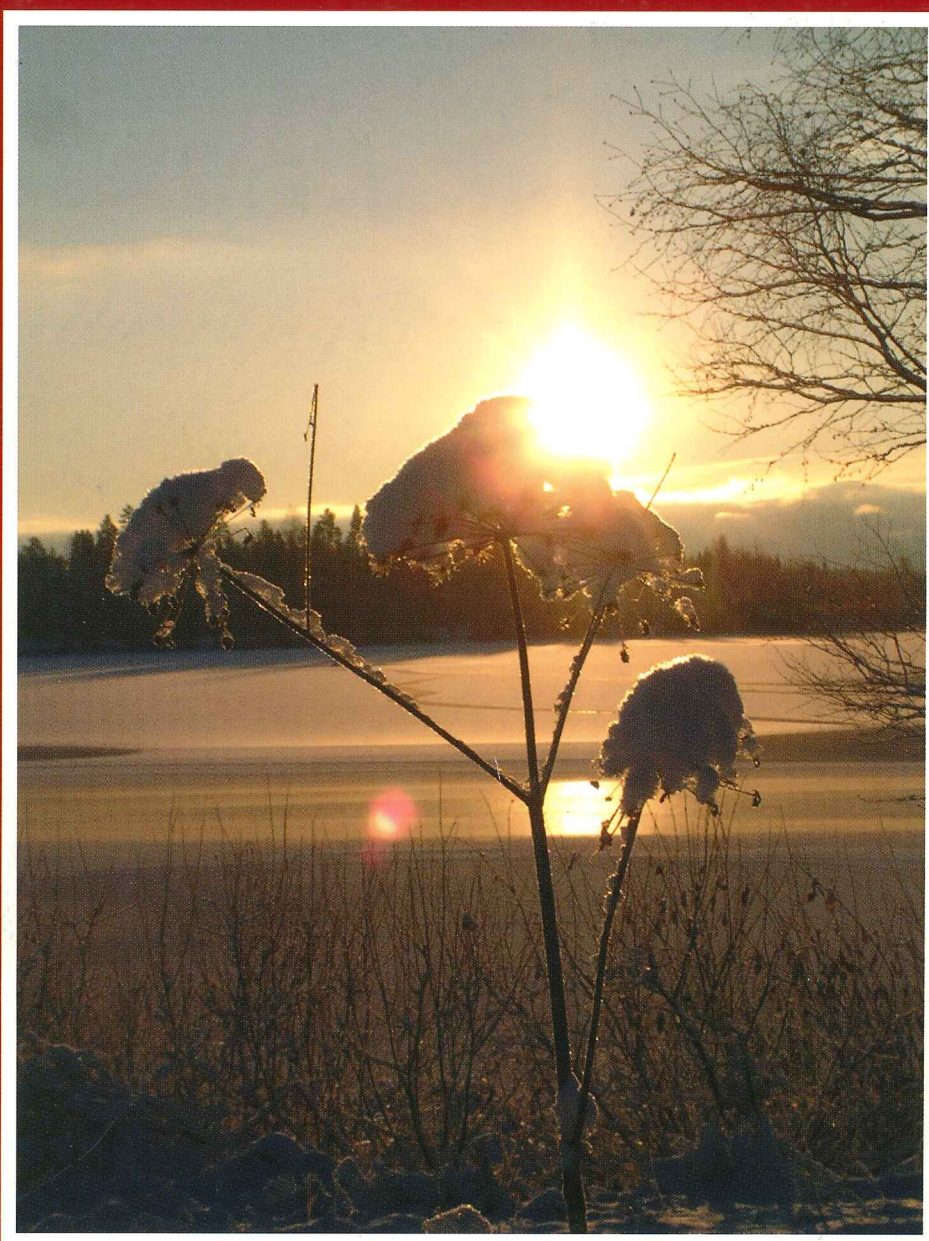
71240 PAAKKILA

puh. (017) 634 144, 0400 379 204

*Toivotamme
ilmoittajille ja lukijoille
Rauhaisaa Joulua
ja
Onnellista Uutta
Vuotta 2008!*

Riitta Närvänen Diplomikosmetologi Keskitie 11, 71200 Tuusniemi Puh. (017) 661 058 Matkapuh. 050 552 7758 Kasvo-, käsi- ja jalkahoidot, meikkaus, kesto- ja korvienreijitys, hieronta ja hoitotuotteita.	<i>Joe Blasco Helen Pietrulla Isabelle Lancray Isadora Laufwunder Gehwol</i>	Puutavarakuljetuksia Kuljetusliike T. Laitinen Ky Puh. 040 569 2616, (017) 721 731
<i>Hyvää Joulua!</i> Loma Jussila Susijärvi, 71200 Tuusniemi, puh. (017) 637 146 Arja ja Pentti Kekäläinen <i>Onnellista Uutta Vuotta!</i>	PUHDASTA LAATUA. VESI- JA KEMIALLINEN PESULA LAATUPYYKKÄRIT OY Vastaanottopiste: Savetar, Tuusniemi Puh. (017) 661 777 ma-pe 10-18, la 10-14 Pesula: Asevelitie 6, Outokumpu Puh. (013) 311 904, fax 311 906 ma-pe 8-16	
ASIANAJOTOIMISTO JOKELA OY Asianajaja, varatuomari Jussi Jokela, Sammonkatu 5, 70100 KUOPIO Vastaanotto: ti klo 10-12 Tuusniemen OP, Tuusniemen konttori Ajanvaraus puhelimitse. Puh. (017) 261 6170, faksi (017) 261 3780 Asiantuntevaa osaamista vuodesta 1989	<i>Rauhallista Joulua</i> Lämmin kiitos asiakkaille ja yhteistyökumppaneille kuluneesta vuodesta İnes Tuvalta Ritva Puurunen 040 764 6849 (017) 637 121	

"Luojan ihme – puhtahinta viljaa!"

V. A. Koskenniemi